

Nihal Bolkol¹ ile “Dün- Bugün”

Sinem BUDUN GÜLAS²



Nihal Bolkol

Sinem Budun Gülas: Sayın Hocam çocukluk yıllarınızdan başlayarak bize kendinizden bahsedebilir misiniz? Nasıl bir çocukluğunuz oldu, eğitim hayatınız nerede başladı ve nasıldı?

Nihal Bolkol: Eskişehir’de doğdum. Ailemde üç kardeşten en büyüğü benim. Babam memurdu. Babam da annem de nurlar içinde yatsınlar. Çok ileri görüşlüydüler. Annemle birlikte, bizleri yetiştirmek için çalıştılar. Annemin üç üniversite bitirdiğini düşünüyorum. Mutlu büyüdük. Kız kardeşim yükseköğrenimini Kimya ve Resim üzerine yaptı. Halen kendisi hem öğretim görevlisi hem ressam. Yakın zamanda ebediyete intikal eden erkek kardeşim, üniversiteden yüksek mimar olarak mezun oldu ve alanında birçok görevlerde bulundu.

İlkokula Sakarya İlkokulu’nda başladım. Devlet okuluydu, çok güzeldi. Eskişehir’in soğuk günlerinde, öğretmenimizin kırmızı mantosuyla sınıfa girdiği ilk günü hiç unutmuyorum. Hemen söze şöyle başladı ‘Ben leylek çizmesini biliyorum siz de biliyor musunuz?’ diye sordu. Sınıfımız enine geniş, boyuna dardı. Duvardan duvara yazı tahtası bulunuyordu. Öğretmenimiz bir masalla bize leylek çizmişti. Diğer çocuklar “Ben biliyorum” diyerek tahtaya koştu, ben çıkmadım seyrettim. Bu masalı bugün çocuklara ben de çizerim. İlk günüm böyle başladı ilkokulda.

Hatırladığım diğer bir gün, ekmeğin yapılmasını öğrenmek için mısır, çavdar, buğday unu getirdik ve tepsilere ekmeğin yaptık. Fırına götürüldü. Getirildiği zaman öğretmenimiz bizlere hepsinin tadına baktırdı.

İlkokul ikinci sınıfa başka öğretmen de giriyordu. Erkek olan yazı öğretmenimiz komikti. Tahtaya, burnu akan çocuk karikatürü çizerdi. “Hani ablalarınız anneleriniz evde yemek yaparken şarkı söylüyorlar ya

¹Öğr. Gör., İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksek Okulu, Moda Tasarım Bölüm Başkanı

²Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü Öğretim Üyesi

siz de yazı yazarken şarkı söyleyin" diyordu. İkinci bir öğretmenimiz elinde kemanıyla şarkılar çalardı. Bizler de yazı öğretmenimizin yazdığı yazıları yazardık, aynı zamanda keman eşliğinde şarkı söylerdik.

SBG: Yazı dersleri keman eşliğinde geçiyordu yani.

NB: Gerçekten öyle. Üçüncü sınıfta, yazı yarışması yapıldı. Bahçeye sıralarımız çıkarıldı, güzel bir bahçemiz vardı, aradan yol geçerdi. Öğretmenim beni de yarışmaya gönderdi. Ben istemediğim halde öğretmenim istediği için katıldım. Hiç unutmuyorum; 'Orman' isimli yazdığım şiirim birinci olmuştu.

Başöğretmen benim birinci olduğumu açıkladı. "Fuat Başöğretmenimiz çok sert bir öğretmen, yani yanına yaklaşılmaz diye düşünülüyordu. Beni yanına çağırdı, okulun bahçesinde dizili hediyeleri gezdirdiler ve "Sen birinci oldun buradan ne istersen seçebilirsin" dediler. Bir çift keten ayakkabı seçtim. Çünkü beden eğitimi dersinde keten ayakkabı giymemiz gerekiyordu, teşekkür ettim. Eve dönünce annem kapıyı açtı, keten ayakkabıyı kucağıma almıştım. 'Nereden aldın bunu, kim verdi bunu sana?' büyük sorgu vardı. Allah'ım onları nurlar içinde yatırsın, rahmet eylesin, biz üç kardeşimle birlikte annemin üç üniversite bitirdiğini düşünüyoruz. Her birimizin çantasına itinası, disiplini, titizliği bambaşkaydı.

İlkokuldayken bir de bize çocuk takımı diktirdiler, elimizle çocuk takımı diktik, örgüler ördük.

SBG: Hocam gerçekten, ilkokul eğitimi bile ne kadar farklıymış o dönem.

NB: Evet. İlkokulda diş fırçalama günü hazırlanırdı. Hepimiz dişlerimizi fırçalamak için uzun bir sıra olurduk. Çeşmeleri olan bir bahçemiz vardı, orada sıraya girer, dişlerimizi fırçaladık. Ama o müzik dersini, müzikle beraber yazı dersini hiç unutmuyorum. Çok etkiliydi, iki hoca bir sınıfta. Kalabalık da bir sınıftık.

SBG: Evet, kaç kişiydiniz hocam? Onu hatırlıyor musunuz?

NB: Aşağı yukarı 40 kişi kadardık.

SBG: Sınıf mevcudu da az değilmiş, dediğiniz gibi kalabalıkmışsınız.

NB: Ortaokulda ise hatırladığım, okulum, Valilik binasının karşısındaydı. Ortaokuldayken bir deprem olmuştu okulumuzu başka bir binaya taşıdılar. Ortaokuldaki anılarımdan şunu söyleyebilirim. Çok güzel yürüdüğümü belirterek, bana bayrak taşıyorlardı. Ben resmi bayramlarında bayrak taşıyan ve komutları veren bir öğrenciydim. Çok seviyordum beden eğitimi dersini. Öğretmenimin ismi de Nihal'di. "Adaşım" derdi bana. Korodaydım. Her Cuma piyano eşliğinde müzik öğretmenimiz ile çalışırdık.

Ortaokula giderken; önünden geçtiğim bir okula hayran olmuşum. Kapısı açıldığı zaman, seyretmeye doyamıyordum. Öğrenciler çıkarken, beyaz önlüklerini asıyorlar, şapkayla çıkıyorlar, efendim tepsilerle, yemekle çıkıyorlar, askılarda giysiler taşıyorlar vs. İsmi Enstitü olan lisenin önünden geçerken "ortaokulu bitirince buraya gitmem lazım" diye hayal ederdim. Kendimi şartlamıştım. Çünkü çok sevmiştim o okulu. Üstelik sadece kapısını görüyorum o kadar. Sıra sıra beyaz önlükler asılıyor ve kapıda fayton bekliyordu.

Sonra ortaokulu bitirdim. Biz ailece tatile gidip döndük. Ortaokula da kendim kaydolmuşum. Liseye de kaydım için evraklarımı hazırladım, kocaman bir sarı zarfın içine koydum ve gittim okula. Okulun o büyük kapısından içeri girdim. Önümde kocaman yeşil bir ayaklı tahta, "Kayıtlarımız dolmuştur" diye yazıyordu.

Büyük bir üzüntüyle ağlamaya başladığımı hatırlıyorum. Hemen oldukça uzak mesafedeki Demir Yolları Hastanesi eczanesinde çalışan babamın yanına gittim. Babam; 'Hayrola? Ne oldu?' dedi. 'Kayıt dolmuş, tatilde çok kaldık kayıt dolmuş almıyorlar beni' dedim. 'Kızım normal liseye gidersin.' deyince,

‘Hayır, gitmem katiyen gitmem.’ diye kesin kararımı söyledim. ‘Peki, evde akşam konuşalım dedi. Hem yürüyor, hem düşünüyor. ‘Yurttaşlık Bilgisi’ dersi okumuştuk ortaokulda. O derste; her şehirdeki okullara bakan Maarif Müdürlüğü olduğunu okumuştuk.

SBG: Oradan da biliyorsunuz.

NB: Evet, “Ben niye Maarif Müdürüne gitmiyorum? Nerede oluyor? Valilikte” diye düşündüm. Valilik de bizim okulun karşısındaydı. Hemen gittim ve merdivenlerden çıktım, öylece bakıyorum. ‘Neye bakıyorsunuz kızım?’ diye soran birisine, ‘Maarif Müdürünü arıyorum’ dedim. ‘Maarif Müdürü bir kat üstte’ cevabını alınca, bir kat üste çıktım. ‘En son koridorun en sonunda’ dediler. Giderken en son kapıda taburede oturmuş kahverengi giyimli bir bekçi amca oturuyor. Bekçi amcaya; ‘Maarif müdürü ile konuşacağım.’ dedim. ‘Gir kızım’ dedi. Ben de girdim. Kapıdan girince yan tarafta böyle makam masası, ‘Gel bakayım’ ‘Ne oldu?’ dedi. Ağlayarak, ‘Beni almıyorlar okula’ dedim. ‘Niye almıyorlar seni okula?’ ‘Kayıtlar dolmuş diye hâlbuki benim gibi ne kadar çok arkadaşım da aynı durumda olabilir’ dedim. ‘Hangi okul bu okul?’ ‘İşte enstitü.’ ‘E peki’ dedi, ‘Bir dakika dur bakayım ben müdüre hanımı arayayım’ dedi. Aradı, ‘İmtihandaymış kızım’ dedi. ‘Sen’ dedi ‘Babanın telefonunu ver’. O zamanki şartlara göre, babamın iş yerinin telefonunu verdim. ‘Sen git, ben babana haber gönderirim’ dedi. Aradan bir hafta geçti, babam öğlede yemeğe gelmiyordu o gün babam öğlede geldi telaşla. ‘Nihal, zarfını al okula git, seni kaydedeceklermiş. Nereden buldularsa benim telefonumu?’ dedi. Hemen gittim ben okula. Tabi babamın da imzası gerekiyor her zaman, ben öyle yapıyorum. Eczanede çalıştığı için babam, okulun yanındaki eczaneye girdim, ‘Babamı çağırabilir miyiz telefonla?’ dedim. ‘Evet, çağırabiliriz.’ Babama; ‘Kayıt oluyorum imza gerekiyor.’ dedim. Yani enstitü maceram böyle başladı.

SBG: Baktığınızda çok bilinçli bir tercih olmuş hocam. Yani aslında, önemli bir kariyerin başlangıcı bilinçli ve çok ısrarlı bir tercih olmuş. Ne istediğinizi bilerek.

NB: Gerçekten çok isteyerek, çok özenerek gittim. Özenmemin sonucu olarak da her dersimde başarılıydım. Haysiyet Divanı Başkanı ve Talebe Başkanı yaptılar. Her gün bahçede aşağı yukarı 500 öğrenciyi diziyo, sınıflara gönderiyordum. O zaman merasim yakamız kolalıydı ve beyaz yaka takmak zorundaydık.

SBG: Böyle ayrı bir önlük yakası gibi bir şey mi hocam?

NB: Önlük yakası ama dik duran. Böyle şapşal yatan değil, dik duran bir yaka. İki düğmeli bir kemerimiz vardı, Siyah önlük, siyah çorap.

SBG: Hocam, bu bahsettiğiniz okul, Kız Enstitüsü değil mi?

NB: Evet Kız Enstitüsü. Eskişehir Kız Enstitüsü. Orada hangi dersleri görüyoruz? Hepsi uygulamalı. Ortaokulu bitirdiğim için Resim, Nakış-Çamaşır, Moda-Çiçek, Ev idaresi-Yemek, Çocuk Gelişimi, Biçki -Dikiş. Hepsi var. Sekiz branşın dersi, hepsi uygulamalı. Ne kadar mükemmel hocalar, şimdi dikiş hocamla görüşüyorum İstanbul’da.

SBG: Ne kadar güzel, harika.

NB: Yemek atölyemizin içine hiçbir şekilde paketli ürün giremezdi. Kim malzeme getirdiyse kapıda kaplara boşaltılırdı, Atölyede derse girerken önlük, bone kontrol edilirdi, çok disiplin vardı. Ben haftalık program yapardım, Kim gaz ocağını temizleyecek, kim yer silecek, kim bulaşık yıkayacak şekliyle ve dört masada dört ayrı yemek yapılırdı her dersimizde. O yemekleri ezberleyerek gelirdik. O yemekleri yaptıktan sonra da kaç kalori aldığımızı sorardı hocamız.

SBG: Hocam öğretmenleriniz nerede yetişmişti acaba o dönem biliyor musunuz? Hatırlıyor musunuz?

NB: Enstitü Hocalarımız Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulundan, Üniversitedeki hocalarımın çoğu yurtdışında eğitim almış. Giyim hocam Belçika’da yetişmiş.

SBG: Evet işte ben de öyle tahmin ettiğim için sordum. Acaba, bu enstitüdeki öğretmenler de böyle yurt dışında eğitim alıp mı gelmişler?

NB: Benim hocalarım Kız Teknik Okulu üç yıllıkta mezun. Ama sonradan gitmişler tamamlamışlar dört yıllık. Çağırılmışlar çünkü. Hocalarımızın anlattığına göre, Mustafa Kemal Atatürk'ün de talimatları ve desteğiyle, kadınlarımızın her konuda iyi yetişmeleri amacıyla (hem çocuğuna iyi bakabilsin, dikişini dikebilsin, yemeğini yapabilsin, giyimi düzgün olsun, eşini ve kendini iyi temsil edebilsin vb.) Kız Enstitüleri kurulmuş. Bizim hocalarımız harikuladeydi ve yetişmemizde çok emekleri var.

Efendim enstitüde mezun olma aşamasına geldim, her derse girdiğimizde o dersin hocası soruyor. Çünkü bizim üstümüz Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, üniversite dört yıllık. Hatırladığım üniversiteler o dönem, Gazi Üniversitesi Tıp, Eczacılık, Hukuk, Siyasal, Ziraat, Dil Tarih var. Kız Teknik, Erkek Teknik, Ticaret var. Bunlar Ankara'da ve İstanbul'da okullar.

SBG: Devamı niteliğinde, evet.

NB: Evet. Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu. Öğretmen olabilmek için dilekçeyi Müdürlüğe veriyorsunuz. Enstitünün kurul toplantısında hocaları, karar veriyorlar; öğretmen olup olamayacağınıza. "Öğretmen olabilir" oluru alırsanız üniversite sınavına girebiliyorsunuz. Benim için moda hocam 'Nihal modaya gidiyorsun tamam mı?' diye böyle sertçe söylerdi. Giyim dersinde dikiş hocam 'Nihal dikişe gidiyorsun tamam mı?', nakış hocam diyor ki 'Nakış'a gidiyorsun Nihal, tamam mı?' Ne yapacağımı bilemedim. Resmi çok seviyorum, resim dersimiz de var. Ama bir gün Tayyibe hocam dedi ki 'Nihal ben senin yerine dilekçeyi verdim müdürlüğe. Sen giyime gidiyorsun?' dedi bana. Yapacak bir şey yok tabi, boynumuz kıldan ince.

SBG: Bir üniversiteye başvuracaksınız ama başvurup başvuramayacağınızı lisedeki kurul mu karar veriyor? Yani gidebilir, başvurabilir ya da başvuramaz diye. Öyle mi?

NB: Öğretmen olmak için Kız Tekniğin sınavına başvurabilir veya başvuramaz diye. Yani sınava girer veya giremez diye. Ve kurul kararı çıktı ben sınava girebiliyorum. Üniversite sınavının bilgileri geldi. Çok enteresandı, benim girdiğim yıl ilk defa illerde test yapıldı. O yıla kadar üniversitelere giriş sınavı kompozisyon sorusu sorularak yapılmış. İlk defa benim girdiğim yıl test olduk. Test kelimesini dahi bilmiyoruz.

SBG: Evet şimdi onu diyecektim. Nasıl yapılabildi acaba?

NB: Ben sınav olmak için ön sıraya oturdum, sonradan öğrendiğim 60 öğrenci girmiş Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu için. Bir hocamız 10x20 cm gibi kart dağıttı, kartın üzerinde şişe biçiminde A, B, C, D var. Hiç unutmuyorum ilk soruyu; 'Elma, portakal, top, muz. Hangisi diğerlerinden farklıdır? İşaretleyiniz?'

SBG: Soruyu anlayamadım, hangisi yuvarlaktır diye mi soruyor, anlayamadım soruyu?

NB: Hayır, sormuyor. 'Hangisi diğerlerinden farklıdır?' diye soruyor. Birisi top, üçü meyve birisi uzun, diğerleri yuvarlak. İlk soruyu asla unutmuyorum. Üniversite giriş. Tabii nasıl cevap verdiğimi de hatırlamıyorum açıkçası. Eskişehir'den 11 kişi kazandı. İllerde yapılan sınavdan sonra Ankara'da üniversitede de sınavlar takip etti.

SBG: Bu ön eleme gibi bir nevi.

NB: Ön eleme evet. Sonra üniversite sınavına girmek için babam beni Ankara'ya götürdü. Kız Teknik yatılı bir okul olduğu için, sınava konsantre olmak bakımından okulda kaldım. Ankara'da amcamlar vardı, orada kalmadım. Türkiye'nin değişik illerinden gelenler vardı. Ertesi gün biçki dikiş sınavı var. Bir hafta sınav olacağız.

SBG: Kaç öğrenci alacaklardı hocam, kaç öğrenci alıyorlardı?

NB: Sonradan öğrendik ki 110 öğrenci alınmışız. Tüm branşlar için daha önceki yıllarda 200 kişiden aşağı almıyorlarmış.

SBG: Bayağı da çok öğrenci var.

NB: Bütün branşlar için.

SBG: Toplamda, anladım.

NB: Efendim 'Ev idaresi, Moda, Çocuk gelişimi, Yemek, Biçki dikiş, Nakış, Resim' bunların hepsine 110 öğrenci aldılar. Yatakhane de karşımda da iki Balıkesirli arkadaş yatıyordu.

Sabah uyandık. Midem çok bulanıyor. Kendimde değilim hiç. Hasta oldum ve kalkamıyorum mide bulantısından. Üşütmüşüm. Balıkesirli arkadaşlar üstümü giydirdiler. Fakat hala kötüydüm. Benim koluma girdiler, beraber başka bir binaya geçeceğiz sınav olmak için. Ok işaretleri var yönlendirici. Bahçede bir kanepede gördüm, arkadaşlara; 'Ben burada beş dakika oturayım siz gidin' dedim. Ben o kanepede oturdum, o kadar hatırlıyorum. Bir uyandım saat bir buçuk.

SBG: Eyvah, geçmiş sınav.

NB: Artık geçmiş. Ben koşturarak sınava gittim. Pat diye girdim içeriye. Bütün jüri oturuyor, hocalar. Bir hoca dedi ki 'Oh! Bu ne keyif yarım saat geç kaldın' dedi. Sabahtan sonra öğle için ara verilmiş sabah gelmediğimi fark etmemiş. Öğleden sonra da yarım saat geç kaldım, saat birde de başlamış. Bir buçukta gittim ben.

SBG: Öğleden sonraki sınav için diyor yani.

NB: Herkes sabahtan itibaren sınav sorusu tahtaya da yazılmış harıl harıl çalışıyor.

SBG: Sınav uygulamalı değil mi bu arada hocam? Evet, uygulama sınavına giriyorsunuz?

NB: Masalarda herkesin isimleri var benim ismim olan masayı buldum. O kocaman atölyede tahtaya baktım soruyu gördüm. Bir yelek cebi olan yarım ceket dikimi sormuşlar. Önümde Amerikan kumaşı efendim dikiş ipliği, iğneler falan her şey var. Peki, herkes bitiriyor artık, bu aşamada başladım. Fakat nasıl bir güç veriyse Allah bana, gerçek söylüyorum, orada eğer ütüde birisi olmasaydı ben birinci olarak teslim eden olacaktım. Diktiğimizin köşesine dışı siyah kâğıdın içine ismimizi yazarak yapıştırdık ikinci teslim etmiş oldum.

SBG: O kadar hızlı bitirdiniz yani.

NB: Önümdeki Aynur arkadaşım (hatta sınıf arkadaşım oldu sonra) ütüye gittiği için, ütü yaptığı için ben ütüye ikinci defa giderek teslim ettim ve çıktım. Ama sonraki arkadaşarımdan bir tanesi, sonra konuşuyoruz kazananlar olarak, diyor ki 'Makine çekiyordun, çok düzgün çektin benimkini de çeker misin dedim' diyor, 'Hiç oralı olmadın' dedi.

SBG: Ama o sırada hiç duymamışsınızdır muhtemelen.

NB: Sonra efendim resim sınavına girdik ertesi gün. Amfi tarzında bir laboratuvar da, 50x70 büyük resim kâğıdına, soru da şöyleydi; 'Günün modası olan üç yaka modeli çiziniz'. Amfi olduğu için önümdeki arkadaşın çizdiğini görüyorum, 50x70 kâğıt durmuş kenarda, köşesine üç tane minicik yaka çizmiş.

SBG: Öğrencilerimizin de sıklıkla yaptığı gibi.

NB: Kompozisyonu doğru kullan falan da diyemezsin. Onlar kazanamadı. Bir sonraki gün efendim mülakat yapılacak, öğretmen olacağız çünkü. O gece, bluzumu ve eteğimi kendim dikmişim enstitüdeyken. O bluzumla eteğim ütüden mahvoldu. Öğretmen olacağız, özen göstermeliyiz.

Oturan jüri o kadar kalabalık ki, üstelik kapının o kadar uzağında oturuyorlar ki. Sizi yürütüyorlar çünkü. Boydan boya kapıdan girdiğiniz zaman onlara doğru büyük mesafe yürüyorsunuz. Ondan sonra, gösterdikleri sıraya oturuyorsunuz, cevaplıyorsunuz. Büyük bir heyecan. Bana sorduklarından 'Geldiğiniz hangi okul?', 'Eskişehir Kız Enstitüsü', 'Kütüphanesi var mıydı?', 'Vardı', 'Kaç kitabı vardı?'. Böyle de bir soruyla karşılaştım. '750 gibi' diye de cevapladım ve kazandım.

Ankara'da amcamlar oturduğu için sınavdan sonra onlara gittim. Sınavdan sonra bize, sonuçların adreslere gideceği söylendi. Fakat ben dayanamadım, yeğenimi alıp tekrar okula gittim. Okulda kapıda görevliye 'Hocamla görüşeceğim' dedim. Turla hocam, Allah rahmet eylesin, Müdür Başyardımcısı, kapısına baktım kimse yok. Ben de koridorda kapıların hepsini tıklatarak, açıp bakıyorum. Bir açtım kütüphaneymiş orası, hocamız orada. 'Hayrola' dedi bana, 'Efendim ben Eskişehirliyim, Eskişehir'e gitmeden önce öğrenmeliyim kazanıp kazanmayacağımı, çok merak ediyorum' dedim. 'Allah, Allah zarfla gelecek evladım!' dedi, hatta zarfları dizmiş hazırlamış. Bir kocaman defteri açıyor, 'Neydi ismin?' dedi, 'Nihal Bolkol'. Bir anda bana bir ateş geldi. Şimdi 'Kazanamadın!' derse ne yaparım? 'Eyvah niye girdim sordum ki' diye pişmanlık duydum. Ama hocamız dedi ki 'Evet sen üçüncü kazanmışsın tebrikler.' dedi. Tabi çok sevinerek amcamlara gittim ama kimseye söylemedim.

SBG: Kazandığınızı.

NB: Sadece bende saklı. Çünkü bir yanlışlık olur da hoca yanlış baktıysa diye düşündüm...

SBG: Kesinleşene kadar söylemediniz.

NB: Eskişehir'e döndüm. 'Kazandınız!' diye haber geldi. Yatılı, dört yıl muhteşem elit bir okulda okudum gerçekten. Bütün Türkiye'den 650 öğrenciydik. 650 öğrenci yatıyoruz, 650 öğrenci yemek yiyoruz, 650 öğrenci, gerçekten okulumuz çok mükemmeldi. Her hafta çarşaflarımız değişiyordu. Müdür değişikliği oldu.



Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Mezuniyet Töreni

SBG: Yeni gelen müdire hanımla birlikte okulda değişim olduğunu, aslında onun bir fon bulup, okulda onun birtakım yenilikler yaptığından bahsediyordunuz.

NB: Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nun müdürü değişti, Leman Erdem müdür. Yemek salonumuz; 10'ar kişilik formika masalarla cam bardaklar ile servisler mükemmeldi. Turla Hocamız gerçekten çok titizdi, kauçuk ayakkabıları ile ses çıkarmadan akşam 22.30'da herkesi yatırır. Çok disiplinliydi.

Onun nöbetinde yemek salonunda 650 kişinin bardakları ters, bardaklarının üzerinde birer portakal olduğunu düşünün. Güzel bir görüntü olurdu. Son sınıflar nöbet tutardı. Masaların iki başında masa ablası 'Afiyet olsun' demeden başlayamazsınız, masa ablası 'servis yapın' demeden servis yapamazsınız. Çok disiplinliydik.

SBG: Öğrenci değil mi bu ablalar yine, öğrencilerden?

NB: Son sınıf öğrencisi, ablalar. Biz onların dediğini yerine getiriyorduk birinci sınıftayken. Efendim, sonra son sınıfta ben masa ablası oldum. Okul binamız, Ankara Radyoevi ile Dil Tarih Coğrafya Fakültesi binası arasında Atatürk Bulvarı üzerindeydi. Yemeklerle ilgili her hafta bir anket yapılırdı. Ben her zaman 'Çikolata istiyorum' diye yazardım.

SBG: Sizin çikolata sevdiğinizi biliyoruz.

NB: Bir gün 650 kişi yemek yiyoruz. Yemek hocamız mikrofona 'Kim bu çikolata isteyen?' dedi. 'Benim' dedim, 'Gel çabuk buraya' dedi, gittim. Bir baktım; elinde en büyük baton bir çikolata. 'Al bunu bir daha çikolata isteme dediler'. Efendim gerçekten hepimizi düşünüyorlardı. Herkesin mektupları, kartları gelince yemek tabağının altına konurdu, gelen mesajlar, mektuplar. Yemeğe girdiğiniz zaman tabağın altında zarflar varsa bilin ki sizin mektuplarınız, sizin tabağınız, sizin yerinizde.

SBG: O zaman herkes sabit bir yerde oturuyordu, herkesin sabit bir yeri mi vardı?

NB: Evet, yerimiz belli, masamız belli. Efendim ben masa ablası olunca masamda bulunan arkadaşları, izin alarak opera ve tiyatroya götürürdüm, Cumartesi günü, okul kartınızı kutuya atarak 'Evcı' çıkıyorsunuz ve pazar akşamı geliyorsunuz. Evcı çıkmıyorsanız da akşam 19.30 müdür yardımcılarının masalarından kartları alıyoruz, şayet zamanı geçirirseniz bütün kartlar masanın çekmecesine giriyor ve bir daha ki hafta dışarı çıkamıyorsunuz.

SBG: Pazar günü peki, evcı çıkmıyorsanız. Pazar da yine izin günü müydü Cumartesi gibi yoksa pazar dışarı çıkmıyor muydunuz?

NB: Pazar günü çıkabiliyorduk. Akşam belirtilen saatte geliyorduk, alışverişlerimiz oluyordu. 650 öğrenci çok bakımlı şekilde her şey muntazam dışarı çıkıyoruz.

SBG: Siz giyim okuyorsunuz, giyim öğretmenliği yani. Ama bunun dışında da bir sürü farklı alanla ilgili, yine kız enstitüsünün devamı niteliğinde birçok farklı ders de alıyorsunuz.

NB: Yan derslerimiz var. Mesela, giyim branşının yan dersi Resim ve Nakış, çünkü beraberinde gitmesi gerekiyordu.

SBG: Yine o alanlardan da.

NB: Atatürk İlkeleri, Türk Dili, Yabancı Dil, Efendim. Atatürk İlkeleri dersi ilk bitirme sınavı olurdu. Diğer sınavlara girebilmek için, öncelikle ilk sınavı vermek gerekiyordu.

SBG: Temel, ön koşuldu yani?

NB: Ön koşuldu, hiçbir sınava girme şansınız yoktu. Ama çok muhteşem öğrenci yaşamımız oldu. Bana 'Bayındırlık Bakanı' diyorlardı, yıllığıma da yazmışlar. Manto, ceket her giyimden dikiyoruz son olarak da gelinlik dikiyoruz, öğreniyoruz. Herkes bir gelinlik dikerken ben üç gelinliği beraber dikmeye çalıştım. Bir prova odamız vardı. Akşam olduğu zaman bütün gelinlikleri mankenlerle prova odasına koyuyorduk, nöbetçi arkadaşımız, hocamızın önünde bulunan vazoyu prova odasındaki masanın üstüne koymuş. Bir sürü de gelinlik var ayakta duran. Oradan geçerken de masanın örtüsüne takılınca, vazo orada devrilir. Bir gün bekleyen o sular gelinliklerin eteklerini ıslatmış.

SBG: Sapsarı boyamıştır.

NB: Şimdi herkes ne yapacağını çok şaşırı. Müfide Kuyumcu hocamız ne diyecek acaba? Sessizce oturuyoruz. Hocamız Fransızca kitaplar okuyor, bize tercüme ediyor ve üstelik oradaki moda trendlerini anlatıyor, kimi zaman çiziyor. Muhteşem, çok sakın bir hocaydı. Hocamız da dedi ki 'Kim ne yaptı arkadaşlar, söyler misiniz bana, nedir bu suskunluğunuz?' 12 öğrenciydik sınıfta. 12'den fazla öğrenci olamıyordu, öğretmen yetiştirilen branşlarda. Aynı branştan bir şube daha vardı tayyör hocamız ayrıydı. Tayyör hocası erkek terziliği bilen hocaydı 'Biz bir hata yaptık, işte böyle kazayla bütün gelinliklerin etekleri ıslandı ve önünüze getiremiyoruz' dedik. İnanılmaz bir sabırla tek kelime söylemedi, yüzünün ifadesi bile değişmedi. Kendisi, gelinliklerin hepsini uçlarından temizledi.

SBG: Temizledi demek, ne büyük emek.

NB: Yani bu büyük bir sabır, büyük bir hocalık.

SBG: Size de büyük bir ders.

NB: Son sınıfın son döneminde Özel öğretim dersimizde hocamız öğretmenliğin ilk uygulama dersini, okullarda ders vererek, derslerimizi tüm sınıf arkadaşlarımızın izlemesi gerektiğini, gittiğimiz okulda hangi derse gireceksek o dersin öğretmeni ve okul müdürünün de bulunacağını, okula dönünce de dersin kritiğini yapacağız dediler. "Kim ilk dersi vermek istiyor" diye sordular? Birkaç dakika kimseden ses çıkmadı sonra ben verebilirim diyerek gönüllü oldum.

İlk dersimi Cebeci Kız Enstitüsü'nde verdim, konusu 'yelek cep'ti. Atölyede ortada masalarda öğrenciler, kenarlarda sınıf arkadaşlarım, karşıda okul müdürü, dersin öğretmeni ve bizim hocamız oturuyorlardı. Okula döndüğümüzde hocamın 'nasıl vermek istiyordun, nasıl verdin?' sorusuna karşılık heyecanımı çabuk yendiğimi, zamanın çabuk geçtiğini söyledim. Arkadaşlarımdan ve hocamdan aldığım güzel sözcüklerle öğretmen olduğuma sevindim.

Mezuniyet aşamasında 25 jüri üyesi var, her sınıf için, her dersin sınavı için. Önce, Atatürk İlkeleri sınavına girdik, İngilizceye girdik, bitti. Kendi branş dersimize sıra geldi ve programda da branş dersi olarak sınava üç gün vermişler.

SBG: Üç gün boyunca aynı dersten sınav olacaksınız.

NB: Evet. İlk gün jüri geldi, bizler pırıl pırıl mumlar gibi bekliyoruz. Her şeyimiz, masa örtülerimiz gergin, her şey. Efendim, bir tasarım yapmamızı istediler. Bizim dışarı çıkma yasağımız var biliyorsunuz, çıkamıyoruz. Ama tasarımı siz yapacaksınız manken üzerine, Amerikan kumaşından. Birer top Amerikan verdiler. Ondan sonra tasarım size ait, bir giysi tasarlayacaksınız; uzun abiye olacak dediler. Büyük bir telaş, o arada tasarım yapacaksınız. Nasıl tasarım yapabilirsiniz? Elinizde başka hiçbir şey yok. Okulun marangozu, elektrikçisi yani bütün teknik ekipleri aklıma geldi. Ben derhal marangoza gittim. Marangoza 'beyaz tahtadan bana rende yapacaksın' dedim. Rende yaptırдыm, bütün, incecik, kıvrıkcık kıvrıkcık rendeleri, hepsini aldım böyle bir çuvala koydum, kırılmasın diye de büyük özen göstererek ben bununla tasarım yaptım. Tabi o zamanlar fotoğraf falan çekme imkânımız yoktu.

SBG: Şimdiki gibi değildi tabi.

NB: Büyük koridorda mankenlerin üzerinde sergi yaptık. İlk günümüz böyle tasarımla geçti. İkinci gün oldu, bakalım ne soracaklar, bekliyoruz. Sabah dokuzda sınav başlayacak, öyle de biliyoruz. İkinci kattayız üstelik. Ne gelen var ne giden, saat dokuz buçuk oldu, hocalar gelmiyor. İnanılmaz heyecanlıyız, ne oldu acaba? Hocalar karar mı veremedi, birbirleriyle mi tartışıyor? Saat 10 oldu, gelediler. 10 buçuğa doğru geldiler her zaman en kıdemli hoca zarfı göstererek 'Açıyorum huzurunuzda' soruyu tahtaya yazarlardı. Beklemekten artık kurumuş durumdayız. Jüri Başkanı hocamız; 'Arkadaşlar, bu zarf boş. Sizin bütün değerlendirmelerinizi bu kadar arkadaşlarla yaptık, size soracak soru bulamadık' dediler.

SBG: Ne güzel.

NB: Ve biz inanır mıyız? Katiyen inanmadık. Böyle bir şey olabilir mi? Üniversite bitiriyoruz, 'Gerçekten inanın' dedi. 'Soru bulamadık arkadaşlar size' dedi, 'O kadar muhteşem tasarımlar yaptınız ki... Üstelik bütün notlarınızı da biliyoruz; yıldızlı hepsi.' dediler. Bize iki gün boş kaldı, çığlık çığlığa sevindik o anda.

SBG: O kadar stresin üzerine tabi harika olmuştur.

NB: Evet. Turla hocama, baş muavinimize gittik. 'Hocam, ne olur bize izin ver, dondurma yemeye gidelim', 12 kişi dışarı çıkma izni aldık biz o gün, fevkalade bir gündü.

SBG: Ne güzel.

SBG: Ne hoş.

NB: Psikoloji dersimiz vardı, Özel öğretim, Genel öğretim derslerimiz vardı.

SBG: Tabi bir de öğretmenlik alan dersleri vardır.

NB: Eğitim Fakültesi olduğu için. Özel öğretim dersimize, o zamanki Muş valisinin eşi geliyordu. O da Kız Teknik'ten mezundu.

SBG: Peki, hocam bir şey sorsam? O dönem 'Meslek Lisesi' gibi bir kavram yok, 'Enstitüler' var, 'Kız Enstitüleri'. Yani siz de 'Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'ndan mezun olduğunuzda aslında 'Enstitülerde' öğretmenlik yapmak üzere mezun oluyorsunuz değil mi?

NB: Evet.

SBG: Peki, o zaman Türkiye'de o kadar çok enstitü var mı? Yani, acaba kaç tane 'Kız Enstitüsü'? Sayısını hatırlayabiliyor musunuz?

NB: Her ilde vardı.

SBG: Her ilde enstitü var, anladım. Peki, oralara da öğretmen yetiştiren 'Kız Teknik Öğretmen Okulu' kaç tane var? Bir tek Ankara var...

NB: Bir tek.

NB: Başka bir şeye değinmek istiyorum. 'Pratik Kız Sanat Okulları' var.

SBG: Onlar; 'Kız Sanat Okulu' dedikleriniz de yine üniversiteye muadil mi yoksa liseye mi?

NB: Hayır, liseye,

SBG: Liseye muadil.

NB: Liseden, Kız Enstitüsü'nden, liseye gidemeyenlerden, enstitüye giremeyenlerden. Ama bu branşları öğrenmek isteyenlere 'Pratik Sanat Okulu' vardı.

SBG: Hım, anladım.

NB: Onlar da ilde, belki her ilde var, 'Pratik Sanat Okulu'. Onlara da hoca olabiliyorsunuz. Çünkü benim, benim ilk hocalığım öyle başladı.

SBG: Öyle, anladım.

NB: Kura çekiyorsunuz. Devlet tarafından okutulduğunuz için devlete borçlu oluyorsunuz dört yıl. Her yılınız bir buçuk yıla karşılık. Yani, devletin gösterdiği yerde altı yıl görev yapmış olmanız gerekiyor.

SBG: Altı yıl çalışmanız lazım.

NB: Evet ve kura çekerek gidiyorsunuz. Burada 'Psikoloji' dersinde de 'Orhan Çaplı' hocamız vardı, Psikoloji dersimizi gece alıyorduk. Hocanın zamanı yoktu. Bilgi İşlem Merkezi vardı Ankara'da. Bizi o Bilgi İşlem Merkezi'ne götürdü. IQ'lerimizi ölçtürdü ve dedi ki 'Bakın bu IQ'ler söylenmez'. 'Ama' dedi 'Hiçbiriniz 110'nun altında değilsiniz!' Sonra mezuniyet aşamasına gelince, kura çektik ve ben 'Karadeniz'i çektim; Görele'.

SBG: Evet sizin 'Görele'de çalışmışlığınız var, evet.

NB: Evet. Orada ilk öğretmenliği yaparken de çok doluyum. Her şeyi, öğretmenlik içinde her şeyi yapmak istiyorum. 70 kişilik bir öğrenci grubum vardı okulda. 70 kişiye dikiş dersi veriyordum.

SBG: Çok zor iş gerçekten, ancak o ilk mezuniyet heyecanı ile yapılacak bir iş herhalde.

NB: Evet ve orada müthiş, efendim partiler defile gezi etkinlikleri yapıyorum. Sümerbank'tan alınıyor kumaşlar. Bir gün öğrencilere örnek olsun diye 'Arkadaşlar, öğlede ben kendime bluz dikmek istiyorum, bana bir makineyi boş bırakın öğle saatinde dikeyim de giyeyim.' dedim. Öğrencilerde büyük şaşkınlık. 'Nasıl olur hocam, bir öğlede bluz mu dikilir? diye merak ettiler. Fakat ben onların önünde Sümerbank'tan aldığım, pazen bir kumaştan uzun kollu manşetli ve şömizye yakalı bir bluz dikerek giydim. Öğrencilerde çok büyük bir şaşkınlık oldu. Ardından her gün bir kıyafet giyiyordum. Sümerbank'tan yatak yüzü yapılan kumaştan kendime elbise diktim. Sümerbank'tan haber geldi bana. Satılmayan kumaş varmış hocam alırsa hepsini satarız demişler.

Görele'de yeni bir dikiş öğretmeni olarak her şeye karşı heyecan duyuyordum. Her şey mükemmel olsun istiyordum. Bu arada duyduğumuza göre 'Müfettiş geliyormuş müfettiş denetliyormuş vb'. Merak içindeydim. Görele'de veliler köylerden salı günü pazara geldiklerinde bana uğruyorlardı. Hocam çocuğumun alınacak araç gereci, bir şey var mı diye.

SBG: Hocam yatılı mıydı orası?

NB: Hayır yatılı değil. Gelen velileri atölyede yer olmadığından makine yanına köşeye alıyor, oturtuyordum. İşim bitince de onları dinliyordum. Bir salı günü, pötikareli bluzlu, siyah etekli kısa boylu bir hanım kapıdan geldi. 'Sizinle hiç ilgilenemeyeceğim kusura bakmayın. Hemen o dikiş makinasının yanına oturur musunuz?' dedim. Ben masaya serilmiş kareli kumaş üzerinde ve tahtada etek biçmeyi öğretiyordum. Eli ve ayağı hızlı olan öğrencileri kapıdan koşturuyordum. 'İş çabuk olsun, güzel olsun. Gören baktı mı bayılsın, limon bulamasın ayılamasın!' diye bir tekerleme söyletiyordum. 'Hadi bakalım çocuklar kendi işlerinize' dedim.

Sonra makinanın yanına oturttuğum hanımın yanına gittim. Ona 'Siz hangi öğrencimin velisisiniz' diye sordum. Dedi ki 'Ben bakanlık Başmüfettişi Cemile Devrim' dedi. 'Aa ben de çok merak ediyordum. İyi ki geldiniz merakımı giderdim' dedim. Hemen çocuklara dönerek; 'Biliyor musunuz misafirimiz kim? Ankara'dan gelmiş Bakanlık Başmüfettişi Cemil Devrim Hanımefendiler' dedim. Bu olay benim için çok enteresandı açıkçası. Daha sonra bana müsteşar yardımcısından teşekkür belgesi geldi. O bana gelen ilk yazılı teşekkür belgesiydi. Müfettiş bana 'Sizi denetleyeceğim bir şey kalmadı, sizi izledim, denetledim' dediler.

SBG: Hocam sizi doğal olarak denetlemiş.

NB: Evet, çantamda teşekkür belgesini katlayıp sakladım. O müfettiş, liseye de geldi. Lise o yıl yeni açılmıştı. Öğretmen kadrosu tam değildi. Ben lisede tarih dersi veriyordum. Okula yedi buçukta gidiyor, tarih dersi veriyor tekrar sekiz buçukta kendi okuluma dönüyordum. Haftada 55 saat ders veriyordum. Tevhitli adı altında iki atölyedeki dersi aynı anda yönetiyordum. Nakış derslerine giriyordum. Ayrıca ev yönetimi dersine giriyordum. Orada hakikaten güzel günlerim geçti. Sonra, Çanakkale Biga'ya tayin oldum.

SBG: Orası da kız meslek lisesi miydi?

NB: Bir de aklıma Biga'daki geliyor. O birazcık mesleğimizi ilgilendirdiği için onu da anlatmak istiyorum izninizle.

SBG: Tabii hocam buyurun.

NB: Biga'da giyim dersi yaparken, öğrencilerden birisi dedi ki 'Ben evleneceğim. Gelinliğimi dikebilir miyim?' 'Tabii ki dikebilirsin' dedim. Gelinliğini dikeyor lame kumaşla, ama ben de tabii tasarımda destek oluyorum. O böyle çok incecik bir kızımızdı. İncecik sülün gibi. Duvak yaparken dedim ki 'Müge çiçekleriyle yapalım. Buna artık o gider başka gitmez'. O zamanlar top ütülerıyla çiçek yapmasını biliyoruz. 'Müge çiçekleri çok minik oluyor.' dedim. 'Müge çiçeklerini yaparken biye çevirelim, biyelerle dizelim bunu. Sen duvak taşıma, sırf bu çiçeklerden, biyelerden bir duvak yapalım'.

SBG: Bu da duvak olsun.

NB: Tamam güzel buna karar verdik ve hakikaten bütün bir masayı böyle ders dışı çalışarak efendim çok incecik biye çevirdik, onların içinden. Tam masada ben müge çiçeklerini yaparken 'İçinde ışık olsa ne güzel olur o' diye düşündüm.

SBG: Tabii.

NB: Yani düşünebilir misiniz bilmiyorum, ama gerçekten. Elektrikçi tanıdığım kişiyi çağırdım. 'Bunların içine ampul koyuyorsun'. 'Nasıl koyayım hocam' dedi. 'Lehimliyorsun yani ne yapıyorsun yapıyorsun o biyenin içinden de telleri geçiriyorsun' dedim. İyi güzel oturup o bütün müge çiçeklerin içine ampulleri lehim yaptı. Çok uzun bir zaman aldı tabii ki o lehimlemek, çok da kolay olmadı. Şimdiki ledler yok o zaman, ışıklar geliyor aklıma hani hepsi hemen şıkır, şıkır yanıyor.

SBG: O zaman öyle bir şey yok tabii...

NB: O zaman öyle bir şey yok. Biz bunu güzel yaptık da peki podyumda nasıl taşınacak? Tabii taşıyacak kişi kendisi ama dedim ki 'Podyumda taşırken ışığı tam o anda karartalım her tarafı o şekilde çıksın ki ışık ışık'. Gerçekten ama nasıl ışık vereceğiz prize takamayacağız, podyumda sonuçta.

SBG: Elektrik lazım.

NB: Çok büyük elektrik lazım, çok büyük bir olay. Elektrikçi dedi ki 'Hocam aküyle taşıyalım'. Aa! Bak bu güzel bir fikirdi. Hemen bir araba aküsü getirdi araba aküsü de kocaman.

SBG: Kocaman evet.

NB: Ağır bir şey, ona bir sepet yaptık, o sepeti süsledik, o sepeti mankenin eline takacağız.

SBG: Aksesuar olarak.

NB: Evet takacağız aksesuar olarak, fakat ağır tabii ki, hakikaten ağır. Dedim ki; 'Tam çıkınca ışığı söndürünce akünün gücünü açarsın!' Ve öyle gerçekten, o defilede ne demek ışıklar yerde geziyor. Herkeste bir hayret böyle nasıl oluyor diye... İşte böyle bir gelinlik tasarımı yapmıştık.

O sene aynı zamanda ben gidip bütün bir caddenin mağazalarıyla konuştum öğrencilerle birlikte. Biga'nın meşhur bir caddesi. Dedik ki; 'Bir haftalığına vitrinizi bize verir misiniz?' sergiyi de vitrinlerde yapalım diye.

SBG: Ne güzel düşünmüşsünüz.

NB: Evet ve sağ olsunlar hepsi kabul etti. Biz tabii gecelerce öğrencilerle o sergiyi hazırladık. Ama nasıl tasarım yaptık; her bir vitrine şunu koyalım, bunu koyalım. Önceden bunun tasarımını yaparak o cadde üzerindeki vitrinlerde sergi yaptık. Bir gelinliğimiz de şöyleydi, ambalaj kâğıtlarını biliyorsunuz ütü tutar.

SBG: Evet.

NB: Hatta üzeri kendi kendine yapışır üst üste koyduğunuz zaman. Bununla da bir gelinlik yaptık. Bu gelinlik için ambalaj kâğıdını ben soba boyasıyla boyattım, lame olarak bütün kâğıdı boyadılar. Ondan sonra o boyadığımız kâğıdı, gelinlik olarak tasarım yaptım. Giyilmesi lazım tabi arkadan boydan boya açık ama omuzlardan tutulan dar, kemerden içine geçen bir panosu var. Arka kuyruğu var o zaman arkası görünmüyor, giydikten zaman mürekkebi kurutması için kullanılan kurutma kâğıdı da deniliyor papyra kâğıdı da deniliyor. Ondan çiçekler yaptık pembe. Papyra kâğıdı tabi pembe oluyor, onları top ütülerini ile ütölerek çiçeklerini yaptık bu yine jelatin kâğıttan da duvağını yaptık. Duvağı oldu çıtır çıtır böyle kenarlarında da papyra kâğıtlarıyla da çiçekler. Evet, bunu böyle podyuma çıkardık hesap ettim o zamanki parayla yirmi liraya çıktı. İşte kâğıdı, efendim boyası o kadar başka da bir şey yok ve hatırlıyorum Milliyet gazetesinde o zaman çıktı. 'Dünyanın en ucuz gelinliği' diye haber oldu. Böyle bir anımız oldu, işte kâğıttan gelinlik yapmış olduk tasarım olarak bunu da anlatmak istedim.

SBG: Teşekkür ederiz hocam.

NB: Daha sonra Eskişehir Olgunlaşma Enstitüsü'ne atandım. Diğer hocaların hepsi çok kıdemli hocalardı. Her atölye çok önemliydi. Atölyede tasarım yapılan bir model tekrar edilemiyordu. Bu yüzden her kıyafete yeniden tasarım yapılıyordu. Yazın müdürümüz bana vekâlet verdi, sonra da istifa etti. Yönetim benim üstümde, atölyeyi çok seviyorum. Öğrenciler çok verimli, döner sermaye çalıştırıyorduk. Sürekli dikiş dikiliyordu. Ankara'dan Afyon'dan bize dikiş diktirmeye geliyorlardı.

SB: Bu arada sizin mezun olduğunuz lisenin muadili miydi?

NB: Hayır muadili değildi. Olgunlaşma Enstitüsü sınavla ortaokul mezunu alıyordu. Olgunlaşma Enstitüsü Türkiye'de sekiz adetti. Olgunlaşmalar buldukları illerde birçok devlet misafirlerini karşılıyordu. Türk kültürünü geleneksel el sanatlarını yaşatan, koruyan okullardır.

NB: Evet ben de orada müdürlüğüm sırasında Müşterinin istediği modeli resim hocası eşliğinde öğrenciler model çiziyor, sonra nakış hocası bunun bir kısmını işliyor, müşteriye sunuyor, beğendikleri takdirde devam ediliyordu.

NB: Olgunlaşma Enstitüsü'nde ayda bir defa aşağı yukarı defile yapılıyordu. Şimdi her atölyede elli kıyafet dikiliyor aşağı yukarı çok yoğunuz ve o zamanki hocalarım da çok kıdemli, ben en gencim orada. Olgunlaşma Enstitüsü'nde hakikaten kıdemli hocalar çok yetenekli. Hiç unutmuyorum Eskişehir'de Hilton diyoruz, aklımdan çıkmıyor orası, sonra Ordu Evi oldu. O ilk yapıldığı zaman orada yemekli defile yaptık. Şöyle; İstanbul'dan Halit Kıvanç sunucu olarak geldi ve bir cümlesini hiç unutmuyorum. Zenci bir mankenimiz üzerine mor bir kıyafet giydirmişiz, o mor kıyafeti giyince Halit Kıvanç 'Mor kapta krem şokola' diye taktim yapmıştı. Böyle tasarımlar orada devam ediyordu. Gerçekten muhteşemdi. Sonra Tarsus'a müdür oldum.

SBG: Tarsus'ta yine Olgunlaşma Enstitüsü müydü?

NB: Hayır Kız Meslek Lisesi. Bahçesi çok güzeldi. O tarihlerde Gezici Köy Kadınları Kursları Kız Enstitülerine bağlıydı, Tarsus'ta sekiz adet köy bağlıydı.

SBG: Köyler size mi bağlıydı?

NB: Evet, bağlıydı. Gezici Köy Kadınları kursu açılmasını talep eden köy muhtarına öğretmen için gerekli malzeme muhtara zimmetlenirdi. Okulda açtığımız sergilerden tüm kurs öğretmenleri haberdar oluyordu.

SBG: Malzemeleri devlet mi veriyordu?

NB: Evet. Öğretmen hangi köye geldiyse o malzemeleri muhtardan teslim alıyordu. Onlara ev

bulunuyordu. Eğitimin köy kadınlarına gitmesi, bu sürece gelmesinin nedeni buydu. Gezici Köy Kadınları kurs öğretmenleri, sergileri gördükten sonra heyecanla köyelerine dönüyorlardı ve yaptıkları işe heyecanla sarılıyorlardı.

SBG: O süreç nasıl bitti. Acaba ne kadar sürdü?

NB: Daha sonra Halk Eğitimler kurulmaya başlandı. Daha önceleri Pratik Sanat Okulları vardı. Kız Meslek de vardı. Bakanlıkta Çıraklık Eğitimi Genel Müdürlüğü kuruldu. Halk Eğitimler bağlandı.

Tarsus'ta bir gün sınav kâğıtlarına bakarken Genel Müdür'den telefon geldi. 'Nihal, İngiltere'ye gidiyorsun. Valizini al Ankara'ya gel'. 'Birisini genel müdürün adını kullanarak bana şaka yaptı galiba' diye düşündüm. Aradım, genel müdür dedi ki 'Daha orada mısın sen! Sabancı'larla protokol yapacağız, bu protokolle Sabancı'lardan tekstil konusunda bir meslek eğitim lisesi kurulacak. Gel bakalım yurt dışına gidiyorsun' dediler. 15 kişi İngiltere'de Shirley Enstitüsü'nde kaldık. Gündüz İngilizce bütün dersleri izliyoruz, akşam tercümelerini yapıyoruz. Gece dörde kadar tercüme ile birlikte ders notları hazırlıyoruz.

SBG: Birlikte gittiğiniz 15 kişinin hepsi tekstil alanından mı? Öğretmenlerdi onlar da değil mi?

NB: Öğretmen olarak Türkiye genelinden seçmişlerdi. İki erkek. Biri fizik, birisi matematik öğretmeni. Diğerlerinin hepsi resim giyim hocasıydı. Yetmiş tekstil hocası olmadığından Türkiye'de tasarım diye kelime kullanılmıyordu.

SBG: Ama moda var galiba değil mi hocam? Kullanıyorsunuz birkaç keredir dikkatimi çekti.

NB: Kız Meslek Lisesi'nde Moda Çiçek dersimiz vardı. Moda derslerinde, şapka yapardık. Çiçek derslerinde, el yapımı çiçek yapardık. Gruba Gazi Üniversitesi'nden de üç hoca katıldı.

SBG: Akademisyen mi? Gazi'de çalışan mı, öğrenci mi?

NB: Akademisyenlerdi. Sabancı'larla bir okul kurulması hocalarına eğitim verilmesi yönünde protokol imzalanmıştı. Bizler 15 öğretmen Shirley Enstitüsü'nde eğitim aldık. Shirley Enstitüsü de ilginç bir yerdir. Dünyada hakem durumunda bir Enstitü. Sabancı'ların görevlendirdiği bir aile Dr. Müren Sakarya ve eşi ile birlikte üç katlı ev tutulmuş, hepimiz o evde kaldık. Bir program yaptık; o programa göre sabahleyin saat dokuzda ders başlıyor saat beşte bitiyor. Saat beşten beş buçuğa kadar alışveriş yapılıyor, günde beş kişi görevli. O beş kişi saat sekize kadar yemek yapıyor. Kocaman bir 15 kişilik masa hazırlanıyor ve orada hep beraber yemek yiyorduk. Gece dörde kadar da o gün hangi dersi işlediyseniz o dersin tercümesi yapıp, derse dönüştürüyoruz.

SBG: Ders içeriği hazırlıyorsunuz yani bir nevi.

NB: Ders içeriği belirliyoruz ama bir de nasıl bir ders olmalı? Adı ne olmalı? Adını Test Metotları dersi koyduk. Genel Tekstil koyduk. Efendim orada bu şekilde bir buçuk ay geçirdik.

SBG: Uzun kalmışsınız, yoğun da bir programmış.

NB: Evet yoğun bir programdı. Sonra Bakanlıktan telgraf geldi. Tarihi belirtilmişti. 'Adana Milli Eğitim Müdürü odasında bulunacaksınız.' Bu arada, Genel Müdürümüz Müjgan Hanımefendi, İngiltere'ye gitmeden 'Sen müdür olacaksın haberin olsun' demiş ben de yöneticiliği istemediğimi belirtmiştim. Nihayet Adana Milli Eğitim Müdürü'nün odasına geldik. Milli Eğitim Müdürü 'Bir okul var' dedi. 'Okul boşalacak, orada Tekstil Meslek Lisesi açılacak' dedi. 'O okula gidin, artık orası sizin' dedi. Okula geldik. Olgunlaşma, Kız Meslek, Pratik Sanat, hepsi var. On gün de süre var. Vali Bey davetiye bastırılmış. Tavanlar da yüksek, 1936'da ilkokul olarak yapılmış. Hatta ilkokulu öyle yapmışlar ki sinema salonu vardı. Halk, Cumartesi ve Pazar günü sinema seyrediyormuş o sinema salonlarında.

SBG: Aslında ilkokul dediğiniz yeri, bir nevi halkı da dönüştüren her kesime hitap edecek bir kültür merkezi olarak kurgulamak ne kadar modern bir düşünce, aslına bakınca.

NB: Evet dört kapısı vardı o salonun, yani kocaman bir sinema salonu. Sahnesi de vardı. O sahne de çok güzeldi, sinema makinesinin idare edildiği bir balkonu da vardı. T biçiminde bir okuldu. Adana'da Atatürk Caddesi üzerindediydi. Bir tarafta yeşillik olan bahçe, bir tarafta da basket sahası vardı. Yeşillik olan bahçeye iki kat bina yapmışlar ve orası atölyeler binasıydı. Genel Müdürlüğümüz İstanbul'un Selçuk Kız Meslek Lisesi Müdürünü göndermişler

SBG: Selçuk dediğiniz?

NB: Selçuk Kız Meslek Lisesi. Semt olarak Topkapı'nın oralarda. Oranın müdürü geldi akşam biz karşıladık. Hepimiz İngiltere'den geldik, tabii heyecanlıyız. Nasıl yapacağız, nasıl ders başlayacak, herkes kendine göre dersini tespit ediyor. Materyal hazırlayacağız, bir de bu tarafını düşünüyoruz. Sabah Müdüre Hanım geldi toplantı yaptı. Yarım saat kadar konuştu bizimle, 'Hayırlı olsun güzel olacak' diye ondan sonra bahçeye gitti. Beni çağırdılar 'Nihal Hanım Genel Müdüre Hanım sizinle konuşmak istiyor' dediler. Genel Müdür, 'Nihal ben ne diyorsam tamam diyorsun. Hiç çıtını çıkarmıyorsun ve ağzını da açmıyorsun' dedi. 'Hemen göreve başlıyorsun, o okulun müdürü sensin'. Ondan sonra 'Ben rica ediyorum, benim hocalarım sormam lazım. Onlar beni istiyorsa ben okul müdürü olurum, istemiyorlarsa olmam. Kusura bakmayın efendim.' dedim. 'Haydi sor. Kim hayır diyecek ki sana?' dedi.

SBG: Geldiği gibi döndü yani öyle mi?

NB: Ondan sonra, ben de arkadaşlara ayakta böyle sordum. 'Müdüre hanım telefonda, bana müdür ol diyorlar ama ben sizin onayınızı istiyorum. Eğer istemezseniz olmayacağım ve bunu çok yürekten söyleyin' dedim ve onların onayı sonunda müdür oldum.

SBG: Oluş o oluş sonra...

NB: Sonra Sabancı Tekstil işte... O okulu kurmak çok kolay değildi. Adana genelinde 13 tane fabrikanın genel müdürüyle, akşam gece on buçuğa kadar toplantı yapıyorduk fabrika duayeni müdürlerle. Çünkü onların vakti yok gündüz. O diyor ki şu ders olmalı, diğeri başka bir şey, öyle tartışmalı oluyordu. Sonunda dersleri oturttuk. Tartışmalar sonucunda ben de bir karara varıyordum.

SBG: Tabi siz oradan almanız gerekeni alıyorsunuz.

NB: Günlerden Cumartesi. Pazartesi okul açılacak, badana oluyor, temizlik yapılıyor, camlar siliniyor, araç gereç, bir taraftan da laboratuvar getiriyorum Ankara'dan Lisan laboratuvarı kurdurtuyorum. Ama temizlik yapacak insan bulamadım. Adana'yı tanımıyorum, Adana beni tanımıyor. Efendim ne yapabilirim?

Çizmeleri giydi hocalarımız bütün hocalar temizlik yapıyor... Gerçekten canhıraş çalışıyoruz. İlk defa Türkiye'de böyle bir protokol ile Sabancı'larla okul açacağız. Önce, valiliğe gittim. Cuma günü. Valimiz Lütfü Tuncer, kulakları çınlasın; 'Hayrola Müdüre Hanım?' dedi, 'Hiç iyi değilim. Hizmetli yok, memur yok, hiçbir şey yok sadece 12 tane hoca var o kadar!' dedim. Neyse bayrakla masa gönderdiler bana. Diğer bütün her şeyi hallediyoruz, öğrenci kaydı yapıyoruz, bu arada öğrenci kıyafetleri nasıl olmalı onların dikişleriyle uğraşıyoruz falan bunlar da ayrı mesele. Hocaların eşleri, erkekler korniş takıyorlar. Sonra ben temizlik için ne yapabilirim diye düşünürken; PTT'ye telefon ettim, Santraldaki hanıma numara istemediğimi 'Temizlikçi hanım için yardımcı olmalarını' rica ettim. Ertesi gün Bakanlık üst düzey yöneticiler ve Sabancı'ların katılımları ile okulu açtık. O zamanlar Özdemir Sabancı ilgileniyordu ve çok reklam yapmak istemediği için kendi ismini koymak istemediler.

SBG: Öyle mi?

NB: Çünkü Özdemir Sabancı'ya bu görev verilmişti kardeşlerden. 'Benim adım çok geçmesin' diyordu. Gerçekten böyle.

SBG: O zaman önce, adı ne oldu? İlk kurulduğunda ismi ne oldu okulun?

NB: Tekstil Meslek Lisesi oldu.

NB: Mezun verince Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü olunca, Tabi benim öğrenciler orada...

SBG: Neresi? Marmara Üniversitesi Tekstil Bölümü kurulunca diyorsunuz değil mi?

NB: Evet, Tekstil Bölümü kuruldu o zaman oradan İnci Hanım 'Allah aşkına çok şey öğretmeyin. Burada ne öğreteceğimizi şaşırtıyoruz!' diyerek takılmışlardır.

SBG: Hangisi hocam, İnci Başer Hoca mı?

NB: Evet, 'Çok şey öğretiyorsunuz' dedi. Çok çalıştı hocalarımız.

SBG: Çok özverili davranmışlar.

NB: Şimdi hocalarla ders yapıyoruz, hocalar derse giriyor. Tabi İngiltere'de de hazırladığımız bütün dersleri bütün detaylarıyla uyguladık. Yani böylece zamanla oluşturduk. Çünkü elimizde donelerimiz var ve donanımlıyız. Ondan önce de Ege Üniversitesi'nde herkes kendi branşına göre kurs aldı. Sınav olduk belge aldık. Branşlaşma zor bir süreçti. 'Arkadaşlar biz birbirimizi biliyoruz, bu yeni bir kurum. Kura çekelim, kime hangisi çıkarsa. Hepimiz aynı şeyi biliyoruz. Kura çekelim, eğer ki, çıkanı istemeyen olursa ben değişmeye hazırım' dedim. Dokuma, Örmeye, Baskı ve ilk defa açılacak olan Kalite Kontrol Branşı.

SBG: Örmeye de var mıydı hocam o dönem? Örmeye de koydunuz mu? Örmeye sonradan yok olmuş herhalde.

NB: Evet, örmeye de var. Bizim Brother makinelerimiz vardı çok fazla. Bütün branşları kurduk. Hazır giyim yok o zamanlar, ilk. İlk defa Kalite Kontrol bölümü kurduk Türkiye'de.

SBG: Zaten okullara gelişi de bayağı sonra. Sonra yaygınlaştı.

NB: Velhasıl kura çekildi, Rahmetli Emel Hocaya baskı çıkmış ona, sevmemiş. Bana dokuma çıktı, hemen değiştik. Hocalar her haftanın bir günü firmada eğitim görmek zorundalardı. Üç yıl boyunca eğitim aldık. Ben okul müdürü olarak okuldan ayrılamıyorum diye bana Messa firmasından baskı hocam geliyordu, ders veriyordu.

SBG: Peki bunu ayarlayan ya da şart koşan Sabancı mıydı hocam? Bakanlıkla bir alakası yoktu herhalde bu meselenin?

NB: Protokol yapılmış ama Sabancı'lar bunu yürütüyorlar. Sonra, biz yerimizde durmuyoruz, hazır giyim yok. Yeni bir konfeksiyon çıkıyor ortaya. Çünkü, Türkiye'de konfeksiyon eğitimi verilmiyor.

Böyle Ceyhan'a gidip gelirken iki tane briket üst üste koymuş, bir bina olacakmış gibi gördüm. Konfeksiyon yazmışlar briket üstüne fırçalarla, öyle bir yer. Şimdi çok meşhur bir firma şu anda. Oraya giderek öğrencilerle düzenleme de yaptık.



Adana Tekstil Meslek Lisesi Açılışı (Vali, Müsteşar, Genel Müdür, Milli Eğitim Müdürü, Hacı Sabancı, Özdemir Sabancı ve diğer davetliler)

SBG: Dokundunuz oraya da.

NB: İlk açılıшта, Özdemir Sabancı kurdele keserken 50 milyar ile yeni bina okul yapalım diyerek kurdele kesildi. Çok güzel bir bina yapılacak. Sabancı'nın mimarları çizdi, Sabancı'lar yuvarlak masa toplantısı istediler. Genel Müdürümüzü davet ettik. Yardımcısı ve şube müdürü ile geldiler. Bakan ve Genel Müdür değişikliğinde davet ediyordum. Önemli bir Proje okulunu bilmeleri gerekiyor düşüncesi ile her değişiklikte davet ediyordum. Genel Müdürlük ekibi, Rahmetli Özdemir Sabancı, Hacı Sabancı, Sakıp Sabancı, Sabancı Vakıf Başkanı mimar, Bakanlıktan genel müdür, genel müdür yardımcısı, şube müdürü ve ben yuvarlak masa toplantısına vakıfta toplantıya başladık. Özdemir Sabancı çok büyük bir heyecanla tahtaya geçti, 'Sayın Genel Müdür biz okulu yeni projelendirdik ve bina yapmayı planlıyoruz.' dedi. Mimarın yaptığını göstermeye çalıştı. Sıra genel müdüre geldi. Genel müdürümüz, 'Devlet binasını kendisi yapar, okulunu kendi yapar' dediler. Bunun üzerine öyle olunca tabi hemen rahmetli Sakıp Sabancı dedi ki 'Bizim zaten çok fazla yatırım yapacağımız yerler var' dedi. 'Onun için de beklentiler çok fazla' dedi. Hemen Ankara Kız Yurdu hemen ona başlanacak, Beykoz'da engelli merkezleri var onların, bir Sabancı Engelliler Merkezi, gibi. Hatırlamıyorum bize ayrılan meblağ başka yerlere gitti.

SBG: Şu an burada Sabancı Öğretmen Evi var, belki ondan mı, Beykoz'da? O belki de o dönem yapıldı bilemiyorum.

NB: Kule, Ankara Kule Kız Yurdu ve işte bu şekilde Bakanlıkla Sabancı'lar arasına bir şey girdi, soğukluk. Öyle olunca tabi arada da bizim okul var, biz varız.

SBG: Sizin işiniz iyice zorlaşmış tabi bu durumda.

NB: Hayır zorlaşmadı demeliyim. Sabancı'lar ile aramızdaki dengeyi iyi kurmak için çok gayret gösterdik. Bir minibüs talebim oldu, minibüsle öğrencileri bütün fabrikalara, firmalara gönderiyorum. Stajlarını yaptırıyorum, o Ağustos'un sıcaklığında beyaz önlükler giydirerek gönderiyorum. Stajlar doğru yapıldı. Uzun bir aradan sonra genel müdür değişti. 81 yılında yeni genel müdürü davet ettik. Genel müdür ile Sabancı'nın makamına ziyarete gittik. Biz yerimizde duramıyoruz. Çünkü bina istiyorum.

SBG: Bu arada bakanlık yaptırmadı binayı değil mi? O genel müdür bunu söyledi, sadece söyledi yani?

NB: Aradan hayli zaman geçti. Ben Özdemir Sabancı'nın makamına gittiğimde; 'Efendim' dedim 'Bizim binamızın fiziki görüntüsü 'F', 'E' olursa konfeksiyon kurabiliriz' dedim. 'Konfeksiyon olması gerekiyor çünkü Türkiye'de artık konfeksiyona bir yönelme var'. Sonra başka şeyler de konuştum, sonra 'Nihal Hanım' dedi, 'Ben' dedi 'Siz başında bir şey söylediniz, ona takıldım' dedi, 'Onu yapalım' dedi. 'Ne demiştin?' dedi. Dedim ki 'Binamız 'F', şeklinde. 'E' şekline getirirsek konfeksiyon açabiliriz'. Bunun üzerine 'Tamam çok güzel, karar verildi, olsun' dediler. Bina yapılacak ancak diğer tarafta iki katlı bina var. Aksak olacak, çünkü kabul edilen tarafa beş kat çıkılınca, diğeri iki katlı, aksak duracak. Oysa iki tarafında yapılması gerekmekte. Ancak, Sabancı önce verdiği teklif hayata geçemediği için diğeri bloğu yapmayacak olduğunu anladım.

Bakanlık da talep edemeyince artık diğeri tarafı Bakanlık yaptırırız dediler. Bahçenin iki tarafını inşaata verdik. İnanılmaz günlerdi. Dolaplar arasında eğitim gördük o yıl.

SBG: Tabi bütün eşyalar çıktı oradan.

NB: Tabi, her şey çıktı bir de öğrenci kalabalık, bahçelerde dolu. Küçük küçük musluğun başında baskı yapıyoruz orada bu olay başladı birisi de iki katlı binaydı. Binaya bakan yetkililer, 'Yapı denetim iki katın üzerine çıkabiliriz, iki katın üstüne çıkarız ama kaldırılabirsek. Bir tetkik edelim' dediler, tetkik ettiler, kaldırırlar dediler. İmzalar atıldı, 17 bin lira mı 17 milyon mu, o zamanki parayla bir 17 kalmış aklımda, para geldi. Efendim devlet de binaya başlıyor. Bir gün sabahleyin geliyorum ki saat yedi buçukta, bina durduğu yerde çarpılmış. İki katlı bina çarpılmış!.. Kum deneyi yapmışlar üzerinde, kum deneyini kaldıramamış. Derhal fotoğrafçı çağırdım. Fotoğrafları çektirdim, Bakanlığa gönderdim. Gönderdim derken, hemen gitmiyor. Arabaya veriyorsun, otobüse veriyorsun veya uçak kargo yapıyorsun. Ancak hava alanından alınması gerekiyor, oradan aldırıyorsun. Teknoloji sıfır.

SBG: En hızlısı otobüs tabi.

NB: Acele Bakanlık'tan mimarlar geldi. Yıkım kararı verildi. İki katlı binanın temelsiz olduğu ortaya çıktı.

SBG: İyi ki o aşamada ortaya çıkmış demek ki.

NB: O kadar şükrettim ki. Çünkü orada dokuma makineleri var, hepsi. Allah korusun bir çöktüğü zaman öğrencilerle, düşünemiyorum. Eski emekli müdürler de geçerler görüşürdük, hiç söylememişlerdi. Oraya öğrenci göndermediklerini anlattılar. Neden önce bize bu durumu belirtmediklerini söyledim. O zaman kendi kendime o kadar dua ettim ki... İki katlı bina Yapı Meslek Lisesi'nin öğrencilerine staj uygulaması olsun diye o binayı yaptırmışlar.



Adana Sabancı Anadolu Tekstil Teknik ve Meslek Lisesi'nin önceki ve sonraki hali

SBG: Öyle yaptırılmış yani. Öğrenci işi.

NB: Evet. Yıkıldı. İki bina yerini aynı gün teslim ettim. Bir binayı devlet yaptırıyor, diğer binayı Sabancılar yaptırıyor. 53 gün tanıdım süre olarak. Sabancı'lar 53 günde bitirdiler üç katlı. Sonra da iki kat daha çıktılar şu anda beş katlı iki blok. Önde de çok güzel tarihi mekânı olan bir Sabancı Anadolu Tekstil Teknik ve Meslek Lisesi'ydi. Bir blok derslik ve laboratuvarlar, diğer bloğun bir katı Dokuma, bir katı Örme, bir katı Baskı, bir katı da Kalite Kontrol ve Konferans Salonu'ndan oluşuyordu.

Laboratuvarlara değinmek istiyorum. Vali ve Milli Eğitim Müdürü ile Türkiye'nin tek bir okulu, 'Gelen misafir bizde kahve içmeden gidemez' demiştim. Ve bütün bu, hangi vali, milli eğitim müdürü gelirse, değişirse değişsin, gerçekten bize getiriyorlardı. Karşımızda da Atatürk Parkı vardı, Dünya Bankası'ndan gelenleri de getirdiler. Bizim okulun minibüsü var, Yeşil Evlere yapılacak okula yatırım için gelmişler. Hep beraber gittik daha yeni temel atılıyor, temel bile yarım kalmış öyle duruyor. Dünya Bankası elemanları böyle bir şeyle şok oldular ve okula geldik. Okula gelince dedim ki 'Ben kapıyı kilitliyorum, bu bütün malzemeleri bize veriyorsunuz. Biz de okuluz' dedim.



Adana Sabancı Anadolu Tekstil Teknik ve Meslek Lisesi Kurucu Müdürü

Milli Eğitim Müdürü 'Şaka yapıyorsun değil mi Müdüre Hanım?' dedi 'Şaka yapmıyorum. Kabul ettireceğim.' dedim. Ve Dünya Bankası'ndan öyleydi, böyleydi diye üniversitede olabilecek donanımına sahip olduk. Hem kimyasal muayene hem fiziksel muayene laboratuvarı donanımına, büküm aracı, sürtünme vb. her türlü test cihazlarına sahip olduk. Türkiye genelindeki okullardan ve üniversitelerden hocaları davet ederek, alet kullanımlarını göstermek için seminer yaptık. Hatta Uludağ Üniversitesinden profesör bir hocamız geldi. 'Kıskanıyorum, böyle okul olamaz. Niye bizim üniversitelerde yok da burada var?' dedi.

SBG: Evet, aslında Çukurova'da var o dönem orada değil mi?

NB: Evet. Çukurova Üniversitesi yeni kurulmuştu ama ilgi duymuyordu. Çünkü biz önde gidiyorduk. Yani açık ve net söyleyeyim; hâlbuki iş birliği yaparsak ne kadar iyi olurdu. İlgilenemediler.

SBG: Evet iki tarafa da daha fazla fayda sağlanmış aslında.

NB: Evet, ama olmadı. Başka konular düşünüyorum. Yeni duyuyorum, bilgisayar diye bir şey var. Ama bilgisayar diye bir şeyi sadece, görmüyoruz da bilmiyoruz da ama duyuyoruz. Gazetelerde görüyorum. Duydum ki Çukurova Üniversitesine Amerika'dan bilgisayar hocası gelmiş dediler. Yazın ortasıydı. Ben

gittim tek başıma. Nerede bu bilgisayar hocası? Ücra bir köşede, barakada buldum hocayı. Tek başına, siyah lastiklerden basamak yapmış. Onun üzerinde çok büyük tekerlekler, o tekerlekleri duvarlara böyle asmaya çalışıyordu. Selamlaşmadan sonra, 'Siz Amerika'dan gelmişsiniz, bilgisayar dersi için değil mi hocam? Kolay gelsin.' dedim. 'Evet' dedi 'Ben de Sabancı'da okul müdürüyüm, merak ettim bu bilgisayarı. Bilgisayar dersi nasıl oluyor hocam, yani ben öğrenebilir miyim?' dedim. 'Dört ocaklı ocakta dört yemeği aynı anda yapabilir misin?' dediler. Hatta beş de yaparım, 'O zaman bilgisayarı öğrenebilirsin' dediler. Hocaya dedim ki 'Hocam ne olursunuz basit bir şey yazar mısınız? 10 satır bir program yazar mısınız?'. 'Nasıl, şimdi böyle bir program mı yazılır?' dedi. 'Olsun ben 10 satır rica ediyorum' dedim. O kadar yalvardım ki; Basic10 satır yazdırdım hocaya peçetenin üstüne. Keşke o peçeteyi saklasaydım.

Geldim okula, okulda pelür kâğıdına yedişer suret çıkarttım. Hemen Ankara'ya gittim. Otobüste gidiyorum tabii gece, sabah orada oluyorum. Genel müdüre dedim ki; 'Bilgisayar dersi koymak durumundayız. Çünkü artık bilgisayar var', 'Nasıl yani?' dedi. Dedim ki 'Böyle hazırladım yedi adet dosya hazırladım, daha önceden biliyorum. Talim Terbiye'ye gidip onaylatırabiliriz.' Erkek Teknik Genel Müdürü'ne gittik beraber. 'Müdürümüz müfredatta bilgisayar dersi istiyor.' dediler. Bütün ortaokullara liselere seçmeli koydular. Bizim okula zorunlu olarak ders olarak konuldu. Tebliğler Dergisi'nde çıkıyor ya, bizim Tebliğler Dergisi diye bir dergi var. Her öğretmenin okuyarak imzalaması gerekli çünkü kanunlar orada yayınlanıyor. Herkesin bilmesi lazım, öyle oldu ve ben bu şekilde bilgisayar dersini müfredata koydurmuş oldum.



Sayın Özdemir Sabancı'nın, 30 adet bilgisayarla kurulan Bilgisayar Laboratuvarını ziyareti

Gerçekten Türkiye geneline bilgisayar dersi böyle konuldu liseye. Ondan sonra üniversitelerde bile öğretecek hoca yok. Üniversitelerdeki hocaları yetiştirmek gerekiyordu. Bütün matematik hocalarından alınarak yetiştirildi. Onu bahsetmiştim; Orhan Çaplı hocamızın, Türkiye genelindeki bilişim kurumunu kurduğunu biliyorum. Bilgisayar dersi de okutulmaya başlanmış oldu Türkiye genelinde.

SBG: Peki bilgisayar dersi konuldu ama bilgisayar var mı hocam? Bilgisayar bulabildiniz mi?

NB: Bilgisayar yok. Çarşıya 64 K diye bir bilgisayar gelmiş. Kocaman onu aldım okula.

SBG: Commodore 64 herhalde?

NB: Commodore 64. Onu okula getirdim. Okulda matematik hocasını görevlendirdim. Matematik hocamız sağ olsun İrfan Başaran, oturdu başına, sonradan müdür başyardımcımız oldu. Gerçekten çok özverili çalıştı, kendisine gerçekten müteşekkirim. Her şeyiyle ve biz Sabancı Anadolu Tekstili kareli kâğıtlara yazdık ve çıktı aldık. O bilgisayarda aldık, çok mutlu olduk tabii ki. Özdemir Sabancı'ya gittim ve dedim ki 'Bizim bilgisayar dersimiz var 30 adet bilgisayar gerekiyor'. Sağ olsun bize Apple aldı 30 adet.

SBG: 30 tane hem de hocam, şimdi bile çok zor erişmek yani. Şimdi talep etseniz hemen karşılanabilecek bir şey değil birçok kurumda.

NB: Evet. Kendileri geldi ve açılış yaptık. Onu kurdum ben her şeyiyle ve çocuklarla. O bilgisayarlar tabii nasıl işliyor görmeniz. Okulumuza ilk defa kabinli telefon aldım, hiçbir yerde yok. Şehirde dahi az ama bizde kabinli telefon var. Jetonla kullanılıyor. Böyle bir olayımız var. Biraz böyle farklılık yaratıyorum. Bu arada Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı ilk defa Yüksek Danışma Kurulu toplantısı yapılacağı özel sektörle, davet edildim.

SBG: Yani Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir kurul mu kuruldu böyle?

NB: Hayır. Yüksek Danışma Kurulu diye Millî Eğitim Bakanlığı bir kurul toplantısı gerçekleştirildi Türkiye'nin bütün sektörlerini içine alıyor Yüksek Danışma Kurulu Bakanın başkanlığında. Ben de Adana'dan sabah gelmişim yetiştim. Gazi Üniversitesinin salonunda başladı.

Benim ismim anons edildi sekreter olarak bakanın yanında yer aldım özel sektörü de temsilen. Man arabaları, otobüsleri onların genel müdürüydü galiba, ikinci sekreter, işverenler olarak. Ben de Millî Eğitim Bakanlığı Sekreteri olarak. O yüksek danışma kurulunda toplantının tansiyonu çok yüksekti. Elektrik o kadar yüksekti ki neredeyse kıvılcım çıkacaktı. Herkes birbirine çatıyordu. Çünkü özel sektör ben elemanımı kendim yetiştiririm diyor, Millî Eğitim Bakanı da diyor ki 'Hayır biz elemanı yetiştirelim size sunalım' diyor. Burada büyük bir çalışma oldu. Böyle başladı ilk iş birliği olayı o çatışmayla başladı.

Diğer bir yaklaşım da liselerde Anadolu var. Meslek liselerinde Anadolu yok. Özdemir Sabancı'yla rahmetli, ha o da ne dedi 'İhzari' sınıf kuralım. O zaman öyle deniyordu?

SBG: Hayır hocam hiç duymamıştım. Ne demek ihzari?

NB: Yani hazırlık sınıfı olan, İngilizce dersi olan demek. Yani Anadolu olacak ya, liselerin Anadolu'su var meslek liselerinin Anadolu'su yok.

SBG: Hocam meslek lisesi teknik lise ayrımı var mı o zamanlar? Henüz o da yok galiba.

NB: Tabii o da var, o da farklı. Şöyle farklı; meslek liseleri üç yıl, teknik liseler dört yıl.

SBG: Tamam, o dönem var o zaman değil mi?

NB: O zaman var ama çok az. Ben Anadolu meslek olması için bakanlığa dosya götürdüm yine. Genel Müdür, Erkek Teknik Genel Müdürü'ne dedi ki 'Bak Adana'nın Müdürü gelmiş' dedi. 'Diyor ki liselerde Anadolu var, niye meslek liselerinin Anadolu'su yok?' Anadolu liselerinde, ortaokulda var hazırlık.

SBG: Tabii Anadolu liselerinde, doğru söylüyorsunuz, öyleydi. Ortaokulun öncesinde hazırlık okuyorlardı, ortaokuldan itibaren liseye de devam ediyorlardı doğru. Aynen öyleydi hocam.

NB: Ama bizde lise var ortaokulumuz yok. Bunun üzerine bana Bakanlıktan Suna Hanım dan haber geldi, 'Durup dururken bir şey çıkarıyorsun. Liselerin hazırlık programı yok.' dedim ki 'Ben programı bulurum size'. Hakikaten Türkiye kazan, ben kepece aradım program. İstanbul Kuleli Askerî Lisesi'nde buldum. Onun müdürüne telefon ettim, uçak ile kargo yaptı, bana gönderdi. Ben Ankara'ya arabayla gönderdim. Program onların eline geçti.

SBG: İngilizce hazırlık ders programı değil mi, İngilizce hazırlık ders müfredatı yani?

NB: Evet. İngilizce hazırlık ders programı. Ondan sonra biz sınavla öğrenci almaya başladık. 144 öğrenci almak zorundayız. 24 kişilik. 144 öğrenci 6 sınıfa alacağız. Öyle karar verildi, 24. 25 öğrenci olmuyor. Çünkü lisan laboratuvarı da kurmuşuz. Ondan sonra sınavla alıyoruz. Ben Özdemir Sabancı'ya diyorum ki 'Bizim koridorda yabancı hoca gelmesi lazım ki çocuklar ilgi duysun' diyorum.

SBG: Bu arada hocam lafınızı unutmayın, ilk dolayısıyla sizin sayenizde kuruldu bu yani Anadolu Meslek ve Teknik Liseleri kavramı öyle mi? Eğer öyleyse, ben de bir Anadolu Teknik Liseli olarak İngilizce hazırlık eğitimimi size borçlu oluyorum bu durumda.

NB: Evet. Doğru. Teşekkür ediyorum. Bana değil tabi ki bütün okuldaki tüm arkadaşlarımın burada katkısı var. Herkes, gerçekten muhteşem çalışıyorlardı. Çok samimi söylüyorum. Her birine ayrı ayrı ben müteşekkirim. Ben Adana'da hiç 'hayır' kelimesi duymadım. Arkadaşlar olsun, Valilik, Milli Eğitim olsun hiç kimseden, bana 'hayır' denmedi. Onun için benim önüm çok açıktı. Efendim sonra da orada program gitti geldi derken, öyle katı kurallar ki; eğer ki hazırlık sınıfını geçemeyen öğrenci olursa normal liseye gönderiliyor. Böyle bir olay var. Biz 144 öğrenci aldık. 25 öğrenci bütünlemeye kaldı hazırlık sınıfında. Şimdi ben İngilizce hocalarını topladım. 12 İngilizceci Türk hocam var, dört de yabancı hocam var. Çok enteresan bir şey, Amerika'ya falan da ilan verildi. İngilizce hocası için. Evet. Sonra Sabancılar bu hocaları getirttiler onlara ev tuttular, o kısmı da ayrı bir hikâye.

SBG: Yani Sabancıların verdiği emek de destek de çok kıymetli tabi.

NB: Gerçekten çok kıymetli. Böyle olur olmaz isteğimiz hiç olmadı. İstemedik onlardan. Ben çok kurallı hareket ediyordum. Onun için hiç 'Hayır' denmedi. Çünkü ben oradaki bütün fabrikalara öğrencilerimi gönderiyorum. Orada eğitim alıyorlar. Bunlar çok önemli şeyler. İşte hoca getirttiler, maaşlarını da ödüyorlar. O hocalar da özveriyle çalışıyorlar. Ben toplantı yapıyorum. Mr. Derek isimli arkadaşımızı da İngilizce bölüm başkanı yaptım. Ondan geçmeyen de derse giremiyor, böyle de bir konu var. Yani onun bilgisayarında, onun programından o gün geçmeyen, o derse giremiyor. Dersleri de öyle bir koydum ki herkes kendini denetleyebiliyor. İki saat ben giriyorum benden sonra siz giriyorsunuz. Ama bütün sınıflar aynı döngü, öyle bir programdı. Oradan mezun olan arkadaşlarımız gerçekten TOEFL sınavını kazandılar. Herkes süper öğrendi. Yalnız belli kurallar ve bir disiplin içinde verdim. Sözlü ve yazılı çok farklıydı. Tek tek sözlüye alıyorduk. Teypler aldım onlara kocaman. O teyplerle veriyorduk. Böyle bir değişik programla hazırlık sınıfını okuttuk.

Sonra 83 yılında da 'Tekstil Teknik' kuralım dedik. Teknik'ten de mezun olanlar vardır bizden, dört yıllık oldu. Sabancı Tekstil Teknik oldu, Anadolu Sabancı Teknik oldu ve yine onun da açılışını yaptık. Bakan da geldi, Avni Akyol. Teknik liseyi açtık hepsinin fotoğrafları var. Millî Eğitim Bakanlığı da benden Eğitim Yönetimi semineri isterdi. Her yaz müdürlere seminer verirdim Bodrum'da. Hazırlanırdım yazın da orada bütün meslek lisesi müdürlerine verirdim. Onun dışında öğretmen evlerinin kuruluşunda, Adana Öğretmen Evi'nin kuruluşunda bulundum, Adana Öğretmen Lisesi Kurucu Müdürüyüm aynı zamanda.

SBG: Öğretmen lisesinin. Öğretmen liseleri nasıl, hangi döneme denk geliyor kuruluşu?

NB: Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü kuruldu önce.

SBG: Nasıl hocam anlayamadım? Önce?

NB: Bakanlıkta Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü kuruldu. Sonra da Öğretmen Liseleri kuruldu. O Adana Öğretmen Lisesi'nin kurucu müdürü olarak da ben orayı kurdum. Yani bütün binanın tamiri de dâhil olmak üzere,

SBG: Adana'da kaç yıl görev yaptınız hocam toplamda?

NB: 15 yıl.

SBG: 15 yıl, çok uzun süre kalmışsınız.

NB: 15 yıl görev yaptım ama her yaz Bodrum'da seminerler, sadece orada seminer vermiyordum. Eskişehir, Erdek, Aksaray, böyle Türkiye'nin bazı yerleri var bölge bölge. O bölgelerde de seminer veriyordum, eğitim yönetimi semineri. Aynı zamanda KALDER Kalite Derneği kuruldu. Kalite Derneği kurulduğu zaman ODTÜ'de beraber iş birliği toplantıları sempozyumları yapıyordu. Ben de ilk kaliteyi Bakanlık'a getireyim diye düşünerek, kendim Bakanlık'a atandıktan sonrasını söylüyorum. Ama Bakanlık'a gelmeden önce söylemek istediğim bir şey var. Bir Ağrı maceram var. Onu da iletmek isterim.

SBG: Tabi hocam, tabi. Sevinirim.

NB: Genel müdürümüz telefon etti, 'Nihal, Ağrı'ya git, bahçeden girişiyse okula bak, çünkü o okulu düzene sokalım.' dedi. 'Ağrı Kız Meslek Lisesi, hem de yatılı' dedi. 'Peki, ben niye gidiyorum? Erzurum'a yakın orası' dedim. 'Hayır, senin görmem lazım' dedi. Kış ayı, Ağrı'ya uçak yok. Uçak Erzurum'a kadar var. Ben Ankara'ya geldim, Ankara'dan uçakla Erzurum'a. Orada Erzurum'un Kız Meslek Lisesi Müdürü beni karşıladı.

Otobüs biletimi almış. Ağrı'ya yolcu olarak şoförün arkasında oturdum ben gidiyorum. O kadar çabuk karanlık oldu ki saat dört olmadan karanlık oldu. Tembih etti Erzurum Müdürü, 'Müdüre hanımı kız meslekte indirin.' dedi. 'Hocam, geldik' dedi.

Tamam, ben küçük çantamı aldım, bir otobüsten, yüksekte bakınca iki bina görünüyor. Çok büyük bir bahçe, bir bina ışıklı, bir bina karanlık. Kapıda bir bekçi kulübesi var. Oradan birisi çıkınca, şoför, 'Burası kız sanat mı?' dedi, 'Evet' dediler. Ben de indim, karanlıkta. Çok böyle yerleşim yeri olmayan bir yer gibiydi. Bahçe uzun, beraber, gittik. Büyük bir bina. Işıklı binanın kapısında konuşuyor insanlar. Hâlbuki Genel Müdürlük telefon etti tabi okula. 'İşte müdüre hanımı karşılayın, efendim vs' diye. Dedim ki 'Beni beklemiyor muydunuz? Ben geldim' dedim. 'Yoo' dediler. 'Peki, Müdüre Hanım nerede?' dedim ben. 'Müdüre Hanım yok burada Müdür Bey var' dediler. 'Müdür Bey nerede' Ben de şimdi aklımdan geçiriyorum, 'herhalde müdür başyardımcısına görev verdiyse gecelerin nöbetini' diye. Memurmuş. Kendi odasına aldı beni, 'Ne zaman gelir Müdür Bey?', 'Belki biraz sonra gelir, çarşıya gitmişti' dediler. 'Ben bir lavaboya gidebilir miyim?' dedim 'Lavaboya gidiyoruz' giderken bir de baktım ki çok büyük bir salon duman içinde. Kız erkek dolu gece vakti. 'Burası neresi?' dedim. Sanki böyle kahvehane gibi böyle, 'Neresi burası?', 'Burası Eğitim Enstitüsü' dediler. Beni yanlışlıkla, eğitim enstitüsünde indirmişler.

SBG: Yanlış yerde inmişsiniz.

NB: Evet. Öyle 'Ben Kız Meslek'e geldim. 'Bir taksi çağırır mısınız?' dedim. 'Artık araba da yok, bu saatten sonra, olamaz'. 'Eee ben ne yapacağım' dedim, 'Burada kalacaksınız, yarın sabah gidirsiniz'. Sonra birisi geldi; Müdüre Hanım bize sebze getiren bakkal geldi, o sizi götürebilir şehre' dediler. 'A, ne güzel, tamam' dedim. Arkası açık olan, kamyonet tarzı bir araba, genç bir çocuk şoför, bakkal olan. 'Hadi hocamı götür, Kız Meslek okuluna', 'Tamam, buyurun' dedi ben de bindim onun şoför yanına. Başka yer yok zaten. Bahçeden çıkacağız çıkarken bir taksi geldi. Taksi o kapıdaki kulübeye soruyor, hocalar geldi beni arıyorlar. Otobüsten inmeyince aramaya çıkmışlar. Hakikaten hocalar beni arıyormuş. Dedim ki bakkal şoförüne 'Ben teşekkür ederim size, hocalar gelmiş almaya', 'Yoo, bana emanetsiniz' dedi, 'Ben sizi okula kadar götürmek zorundayım' dedi ve ben diğer arkadaşlara dedim ki 'Siz gidin biz geliyoruz.'. Beni o bakkal götürdü okula.

Okula girdim, hocalar çay yapmışlar, kuru pastalar var, kendi odalarında. Tanıştık dokuz arkadaşta galiba. Yatılı bir okul, 250 öğrencisi var ve bu hocalar gözetmenler. 'Belleticiler' adı öyle o zaman.

Yani orada kalıyorlar, yatıyorlar. Kimseye söylemedim, ne kadar kalacağımı. ‘Öğrencileri de göreyim’ dedim. ‘Öğrenciler yemek yiyor’ dediler. Beni götürmelerini söyledim. Nereye biliyor musunuz? Bir konferans salonu var, kocaman basket alanı, orada sandalyeler masalar koymuşlar, çocuklar orada yemek yiyorlar. Şöyle bir bakındım tabağa. Yumruğum kadar yuvarlak bir şeyler yiyordu öğrenciler. Peki, nasıl bir okul burası diye tabi fiziksel bakıyorum, her bakımdan sorgu sual ediyorum.

Öğretmenlerin kaldığı yer ranza, ranzada kalıyorlar dokuz kişi. İkinci bir odaları var, ikinci odada dolapları var, dolapların kapıları açık, üstelerinde birer su dolu leğenler çamaşırlar içinde yüzüyor karmakarışık bir yer. Dokuz kişi ranzada ortada bir tane de duvar kenarında bir musluğu var. Bir de masa var önünde o kadar. Yemek pişiriyorlar, yatıyorlar kalkıyorlar aynı yerde, böyle bir şey. Onu anladım, çocukların yemeklerini de gördüm.

Ondan sonra, okul soğuk, kış. Kalorifer yanmıyor. Niye yanmıyor? Kömür iyi değilmiş. Kaloriferlerin hepsi buz, çocuklar donuyor. Sonra bir ara bakıyorum, çocuklar mutfaktan kovayla su kaçırıyorlar. Sıcak su kaçırıyorlar. Lavabolara falan baktım, banyolara baktım, katiyen banyolar banyo yapılacak gibi değil. Varil böyle duruyor, köşede o varilin içinde bir hortum, o hortumdan su akıyor varile, varilden de su taşıyor tuvaletlere ve böylece yıkıyor tuvaletler. Ertesi gün oldu, ertesi gün sabahleyin öğretmenler kurulunu toplayacağım. Ertesi gün sabahleyin baktım, hizmetli bir dolabı açtı, içinden talaş döküldü. Talaşla bütün koridorlar talaşla temizleniyor. Yani çamurlar talaşla temizleniyor efendim. Bahçede basket potası küflenmiş. Çocuklar, her taraf çok çabuk balçık olduğu için okulun duvarından gelebiliyorlar yürüyerek. Öyle bir okula girebiliyorlar, bitişik bina Vali Konağı.

SBG: Üstelik.

NB: Haydi bakalım. Önce Vali Beyi ve Milli Eğitim Müdürünü ziyaret ettim. Ondan sonra öğretmenler kurulunu topladım. Bir bardak çay yok öğretmenlerde. Müfettiş gitmiş düzelmemiş, genel müdür yardımcısı gitmiş, genel müdür gitmiş bir bardak çay ikram edememişler, düzelmemiş. Öğretmen odasına geliyorlar bıdı bıdı bıdı söyleşerek, tekrar derse gidiyorlar. Çocuklar ne yapıyor? Kupalar alınmış spordan. Genç kızlar koşudan almışlar. Yani düşünebiliyor musunuz? Böyle bir atletik çocuklar var ve yatılı. Allah’ım içim acıdı o çocuklara. Yatakhaneleri gezdiğimde pencerelerde perde yok. Çocuklar giyinip soyunmak için ranzaların aralarına girip çömelerek giyinip soyunuyorlar. Perde yok...

SBG: Görünmemek için.

NB: Bu okulun parası yok herhalde dedim. Eyvah... Yarın Bakanlık’a telefon edeyim para diye düşünüyorum. Ertesi gün dedim ki ‘Muhasebeciyi çağırır mısınız? dedim. ‘Daha yok efendim gelmedi’ dedi, saat olmuş 10, gelmemiş. Tekrar bir daha hatırıma geldi bir daha sordum saat 11 buçuk. ‘Çağırır mısınız?’, ‘Hocam namaza gitti’. Haydi bu sefer, bak şimdi. ‘Kaç saat?’ ‘şu’ ‘peki’. Ben şimdi bütün okulun fiziki ölçülerini aldım. Memur Müdür odasının önünden geçmek zorunda. En alt katta bir odaya hapsedmişler kendisini. Tamam, olmaz öyle şey. Hadi bakalım yer değiştirdim bütün öğretmenler odası da dâhil olmak üzere. Fiziksel boyut getirdim.

Atatürk köşesi yoktu, öğretmenleri görevlendirdim. Her öğretmene de bir sınıf verdim temizlenmesi için, bütün duvarlardaki çiviler sökülecek. İhaleye verilmiş, bir inşaat firması badana yapıyor içerde. Memur odasının dolabını bir çektim, dolabın arkası badana olmamış. Yani dolapların arkası duruyor, badanalar böyle oluyor, müteahhitle biraz konuşarak tekrar badanalar yapıldı sonradan çok iyi anlaştık o da ayrı. Hem badana oluyor hem temizlik oluyor, çocuklar her hoca orada kendi sınıfını temizletti. Belediye Başkanı’na rica ile asfaltlandı. Basket potaları dikildi. Yemekhanedeki masanın üstü fevkalade kötüydü, yemek yapılan tezgâh üstü değişti. Bu arada dolaplar var, çocukların dolapları, giderlerken bir kâğıt yapıştırmışlar, hocalarım da öyle giderlerken bir kâğıt yapıştırmışlar, gelince yırtmışlar. Kâğıtlar üstünde kalmış. Müdür odasındaki masa da dâhil hepsinin önünde bir demirbaş numarası gibi bir şey yazılmış.

Telefon ettim askeriye. Dedim ki 'Kompresörle bir boyama yapılabilir mi?', Komutan sağ olsun, bana kompresör de gönderdi, ben de Erzurum'dan metal boya aldım. Bütün dolaplar metal dolaplar karların üstünde, bahçede boyandı, 'Öğretmen arkadaşlara 'Ranzalar sökülecek.' dedim. Bütün ranzalar da beyaza boyandı, ranzalar olarak değil yatak olarak.

Fakat üzerinde olan gri battaniyeler, böyle uçları kopmuş artık çok eskimiş, gerçekten inanılmaz kötü. Aklıma İmar müdürlüğü geldi. İmar iskân diye düşündüğüm yanlış da söyleyebilirim, oraya telefon ettim. 'Müdür Bey sizde, depremde Kıbrıs'tan gelen battaniyeler olacak diye geldi aklıma' dedim. Dedim ki 'Sayısal değişiklik yapmayacağız. Ben grileri vereceğim siz bana yenilerini vereceksiniz. Yapalım mı böyle bir değişim?' dedim kabul etti. Yalnız dedi ki 'Onlar o battaniyeler köyde yani biraz uzak'. Ben bir cip buldum. Bindim gittim oraya. Böyle bir bina görüyorsunuz iki kapısı var. Bir kapıda hanımlar çıkıyor, giriyor. 'Burada mı o battaniyeler?'. 'Evet yan tarafta' dediler ama haber veriyim dedim böyle, bu battaniyeleri vereceğim, çuvala doldurdum onları, ondan sonra değiştirmek için geldim.' Dedim, o hanım da 'Tamam' dedi.

SBG: Orası köyün nesi acaba, muhtarlık mı? Köy muhtarlığı gibi bir yer mi?

NB: Bilemedim yan odayı depo yapmışlar. Belki, muhtarın evi yani öyle de bir şey değil aslında. Böyle hani orada terk edilmiş bir, orada yaşayan bir aile var. Hocam o kapı da açıktı az bir şey. Bir içeri girdik ki büyük oda düşünün, tavana kadar üst üste battaniyeler var ama bütün tavuklar içinde geziyorlar. O turuncu güzelim battaniyeler çok kötü durumda.

SBG: Devletin malına nasıl da sahip çıkılmamış, gerçekten üzücü.

NB: Üzücü tabii gerçekten. Ben dedim ki 'Bunları bakın bir kenara bırakalım. Bunları silkeleyerek koyalım, siz de yardımcı olun, ondan sonra da bunları da kapıyı kapatın artık temizlenmiş olsun aynı zamanda'. Ben aşağıdaki, alttakilerden hiç de el değmemiş olanlardan 30 adedini seçtim ve okula götürdüm. Ondandır arkadaşlarla Sümer Bank'tan aldığımız bütün yatak örtüleri ve perdeler, onlar dikilip asıldı. Onlara böyle güzel bir yatak odası yaptık ve yan tarafı da yemek odası şekliyle masasıyla her şeysiyle hazırladık. Böyle de bir anım var onlarla.

Bu arada bir gün bir hoca geldi, 'Müdüre hanım, filan arkadaşın eşi asker, onların desteğini almışsınız' dedi. 'Benim kocam da askeriye' dedi. 'Aa, hangi işte yardımcı olabilirler acaba, öğrenirseniz?' dedim. Öğrendi geldi, yazı yazarlarmış. Yazıcılarmış. 'Derhal rica edeyim o zaman' dedim. Bütün dosyaları, klasörleri, bütün elektrik panolarını, her şeyleri çizelge, düzen, yazı, çizim, kapı levhaları hepsi her birini böyle onlara yaptırıldı. Ondandır tabii ki bütün bunlar yapılırken çocuklara da ben ikinci akşam sucuklu yumurtalı bir akşam yemeği verdim. Çocuklar hiç sucuk yememiş, bir baktım ki 25 gram çay kaç günlük, 25 gram. Allah'ım niye yok. Muhasebeciyi buldum sonra, 'Parası yok mu bizim okulumuzun? Getirir misin bana bütçe?' Dünya para var.

Derhal öğretmenler kurulunu topladım, 'Eşlerinize geliyorsunuz, hocalar dersten sonra perde dikiyorlar, siz de korniş takıyorsunuz'. Ben çocuklarınıza bakarım dedim Herkes korniş taktı, perdeler dikildi, muntazam bütün yatak örtüleri öğrencilerin her şeyleri. Bir de baktım ki ay hocam, 36 tane anaokulu öğrencisi var. O anaokulu öğrencileri birbirinin omuzundan tutmuş, odanın önünden gidiyor. 'Nereye gidiyor bunlar?' 'Tuvalete' 'Nerede tuvalet?' 'O büyük tuvalete gidiyorlar'. Zaten kapı girişinden itibaren ıslanıyor, o varilden taşan sularla. Bir de dönerken bak hepsi ıslanmış. Bütün 36 çocuk. O zaman duyuyordum radyoda, bir Elmor reklamı var. Elmor'a telefon ettim. Yazdırdım buldum, Elmor, çocuk tuvaleti istedim ondan.

SBG: Ne markası Elmor hocam? Sanırım E.C.A'nın üreticisi firmaydı.

NB: Elmor diye bir marka, tuvalet, çocuk tuvaleti istedim, gönderdiler, seramik.

SBG: Seramik markasıydı evet.

NB: Evet. O zamanki radyoda Elmor diye çok büyük bir reklam vardı. Ben belediyeden yardım alarak oraya, o çocuk tuvaletini yaptırdım. Öğrenciler banyo yapamıyorlarmış, mutfaktan su kaçırarak saçlarını yıkıyorlarmış. Çünkü genç kız, yıkanmak zorundalar, banyo yapmak zorundalar. Yapacak bir şey yok. Bu arada inşaat yaptırıyorum, o banyolara düzelsin diye. Dedim ki 'Burada hamam var mı?' 'Var' 'Kim sahibi?' 'Şu' 'Kapatın bütün hamamı' dedim. Bir gün hamamı kapattırdım. Bütün öğrencileri gönderdim hamama. Bütün öğrenciler 'Aaa ne güzel' tabi çok, 250 öğrenciyle kapattık hamamı. Gözetmen hocalarla beraber gittiler. Bütçesiyle yemekler yaparak... Bu arada çok enteresan bizim Kız Teknik'te bize yemek yapan aşçımız oranın aşçısıymış. Bunu öğrendim.

SBG: Çok ilginç.

NB: O yediğim yemek, onların yediği, gördüğüm yemek, lahana dolmasıymış. Yaprağa doldurmuş pirinci, bu kol kadar, lahana dolması diye koymuş ortaya. Böyle bir şey olamaz yani. Sonra onunla çok iyi anlaştık. Bir de kalorifer yanmıyordu, kaloriferciyi çağırdım, dedi ki 'Yanmıyor, kömür yanmıyor hocam' 'Peki, akşama sandalye koy kaloriferin başına, ben de geliyorum, beraber yakalım' dedim. O gün valinin eşi bana ziyarete geldiler. Otururken kapıdan kaloriferci geldi 'Kömür aldırılmışsın, o kömürü ben eleman tuttum taşıyorum.' dedi. Ben demiştim ki bütün elemanlar işlerini bıraksın kömürü taşınsınlar demiştim. Sonra baş muavin dedi ki bana 'Hocam erkekler çok emir sevmezler hanımdan, lütfen dikkat edin' dedi. Ben tabii daha galeyana geldim öyle deyince. Ondan sonra oturdum kaloriferin başında, bütün havalarını aldırıp radyatörlerin. Oh! Hepsi yandı, hepsi ısındı. Öğretmenler Bankası karşılıksız 250 lira veriyordu okullara, onu temin ederek eksiklere harcadık. Faturasını bankaya gönderdik böyle bir maceram var Ağrı'da. 18 gün kaldım orada, 18 gün sonra döndüm. Kimseye söylemedim 'Döneceğim' diye. Yeni müdür atamışlardı, yıllarca bana şu dosyayı böyle yaptık, bunu böyle yaptık diye hep telefon ederlerdi. Konuşurduk böyle yaptık, şöyle yaptık diye. Bilmiyorum artık sonucunu. Böyle bir olay da var eğitim sürecinde yaşadığım, başımdan geçen.

SBG: Umarım sonrasında da o düzeni devam ettirmişlerdir.

NB: İnşallah. Soruyorlardı arada bir müdür yardımcılarını, bilmiyorum. Bir defasında Türkiye genelinde iki okul davet edildi. Biri, Sabancı Tekstil olmak üzere, Ankara Milli Kütüphane açılışı yapılıyordu, sergiye katıldık.

SBG: Evet neler götürdünüz?

NB: Öğrencilerden topladığımız walkmanleri, okulumuzu ve sergiyi anlatan CD'lerle, dokuma makinası, baskı masası ve sergiye gezenlere hazırladığımız 600 adet servis altlıklarını götürdük. Walkmanleri gelenlerin kulaklarına takarak dinleyerek gezmelerini sağlamış olduk.

SBG: Şu anda müzelerde yapıldığı gibi.

NB: Fransa'ya gittiğimde o yıllarda Louvre Müzesi teyple gezdiriliyordu.

SBG: Sesli anlatım o zaman o tarihte orada varmış demek ki.

NB: Evet, yani biz de öyle gezdirdik, walkmanle.

SBG: Hocam siz Avusturya'da da bulunmuşunuz. Avusturya ne zamandı? Öğrencilikte miydi yoksa çalışırken miydi?

NB: Okul müdürüydüm Sabancı'da.

SBG: Anladım, Sabancı'dayken.

NB: Sabancı'dayken Ankara'ya gitmem gerekti. Bakanlıkta Genel Müdür odasına girerken 'Nihal,

çok acele hemen gidiyorsun sınava giriyorsun' dedi. 'Ne sınavı hocam? Nedir bu?' dedim. 'Hemen Beşevler'e gidiyorsun orada sınava giriyorsun' dedi. Oysa ben, başka şey için gelmiştim ama... Dediğini yapmam lazım acele gittim. Beşevler'de bir öğretmen evi olan yer, otelcilik falan o zamanlar öyleydi. Orada bir sınava girdim. Sınavda hatta yer kalmamış herkes oturmuş yerlerine ve ben geç gittim, hemen aldım pencere kenarında o sınavı doldurdum. Ama gerçekten hatırlamıyorum yani ne sınavıydı, nasıldı, ne doldurdum, biraz muğlak kalmış bende. Aylar geçtikten sonra bana bir haber 'Nihal sen sınavı kazandın 60 küsur kişi içinde Avusturya'ya gidiyorsun'. Hatta benimle beraber bir Türk daha var o da Marmara Üniversitesi Grafik Bölümü'nden iki kişiyiz.

SBG: Sizi Bakanlık gönderdi ama değil mi? Öğretmen olarak, orada eğitim almak üzere gittiniz.

NB: Evet doğru. Tekstil okullarında ihtisas yapmak üzere burs kazandım gittim. Efendim işte ondan sonra orada eğitim aldım. Ama bu arada merak ediyorum, diğer şehirleri merak ediyorum. Sadece Linz değil, bizi bir kere Linz'den Viyana'da bir üniversiteye götürdüler orasını gezdim. Efendim işte orada Avusturya'da Viyana'daki okulu da gördüm. Sonra tabi biz İsviçre Büyükelçisi'ne bağlıyız. İsviçre Büyük Elçiliği'nde bütün öğrenci işleri orada. Oraya yazdım; 'Yer değişikliği yapabilir miyim?' diye. Yer değişikliği yaptım Viyana'da. Rektör Hoca beni karşılayınca bütün bölüm başkanlarını çağırmış. Hepsıyla, -ben de oradayım- ne yapabiliriz? Nasıl program yapabiliriz? diye... E onlar da biri diyor bana gelsin, öbürü benim bölüme gelsin... Ben de dedim ki 'Ben şöyle her bölümü gezeyim, ondan sonra ben size fikrimi söyleyeyim, olmaz mı?' 'Olur, peki' dediler. Bu üniversitenin iki yıllığı var, üç yıllığı var, dört yıllığı var, beş yıllığı var yani böyle...

SBG: Okulun adı neydi hocam?

NB: Viyana'daki Höhere Bundes-Lehr-und Versuchsanstalt für Textilindustrie (Tekstil Endüstrisi Federal Yüksek Eğitim ve Araştırma Enstitüsü), Linz'deki Hochschule für künstlerische und industrielle Gestaltung in Linz (Linz Sanat ve Endüstriyel Tasarım Üniversitesi).

İlk Türk olarak bulunuyorum orada. Ben konfeksiyona gittim. Konfeksiyon üst katta. Büyük bir salonda yan tarafta, makineler var, asistanlar profesör işte iki tane asistan bir tane Prof. masanın başına bütün öğrencilerle toplanmışlar. Bir şey yapıyorlar ben de gerideyim ama izliyorum. Hocayla işaretleştik 'Tamam' dedi. Tamam, izliyorum, masada bir kırmızı kumaş erkek ceketini kesecekler, kalıp yerleştiriyorlar, bir öğrencinin ceketini. Sarışın bir öğrenci -zaten hepsi sarışın- onun ceketini kesecekler anlıyorum. Bakıyorlar 'Hocam böyle koyalım, hocam şöyle koyalım, hocam şunu şöyle yapalım' fakat çıkmıyor kumaştan kalıp yerleştiriyorlar, yerleşmiyor. O kadar mücadele verdiler ki bende yanaşarak böyle üstten, geriden izliyorum. Hakikaten böyle bakıyorum. Öyle yapıyorlar, böyle yapıyorlar bir türlü yerleşmedi ama ben gözümde yerleştirdim. Bunlar vazgeçtiler. 'Çıkmıyor!' dediler.

Ben arkadan seslendim 'Ben de bir deneyebilir miyim?' diye. Herkes böyle bir döndü tabi bende siyah saçlı yabancı bir kişi. Ondan sonra yerleştirdim ama içimden de o gözümle yerleştirdiğim için, ya çıkmasa diye de ürkmedim değil. Yerleştirdim ve gerçekten herkes de bir 'Vaouu' dedi. Hoca beni tanıttı ve dedi ki 'Böyle böyle okul müdürü, kendisin de branşı bu'. Şimdi orada ben öğrenci değildim artık. Çünkü bütün öğrenciler bana soruyordu. Sabah altıda gidiyordum okula sekize kadar, sekiz buçuğa kadar, hangi bölümdeysem o bölümdeki makineleri kullanıyordum öğrenciler gelmeden önce. Örmeye bütün trikotaj makinelerinde hepsinde denemeler yaparak tabi hepsiyle bir dosya hazırlamam lazım onları yapıyorum. Her ders dosyasını ve gerçekten eve gittikten sonra Türkçe'ye çevirip ders notu haline getiriyordum. Yani elimle yazıyordum, o zaman folyo yok. Ama orada folyo vardı. Kendi el yazımla yazarak klasörler oluşturdum. Sonra dediler ki 'Bakan gelecek burada bir açılış yapılacak, tören yapılacak'. Üniversitenin 250. yıl dönümü kutlanacak radyo anonsunu buradan yapacak dediler.

SBG: Ne güzel.

NB: Evet radyo gelecek radyo buradan gong vuracak, Saat 13 haberleri buradan gongla başlayacak. Böyle bir olay var. Hakikaten pür telaş herkes ama Bakan da hanım, hanıma da bir hediye vermek istiyorlar. ‘Ne yapsak acaba’ dediler. Dedim ki ‘Bir kıyafet dikelim kendisine. Ölçüleri veya bedenini kendi resmi varsa yaparız’. Ondan sonra ben ona bir tayyör diktim ceket, etek ve pantolon. Öğrencilerden yardım aldığım oluyor ama genelini kendim hallettim. Ondan sonra onu, geldiği zaman bakana giydirdiler tam geldi çok açık uçuk mavili beyaz bir kumaştı hiç unutmuyorum. Onu giydi ve canlı canlı orada gong vurdular. O gong vurdu ve Üniversitenin 250. yılının kutlama törenini yaptılar.

SBG: Ne kadar kaldınız hocam Avusturya’da?

NB: On sekiz ay.

SBG: Bir buçuk yıl.

NB: Evet bir buçuk yıl kaldım, tekrar okul müdürü olarak Sabancı’ya döndüm. Okulun daha iyi yerlere gelmesine ağırlık verdim. Sabancı Tekstil’deki tüm görev yapan hocalarım teknisyenlerimize hizmetlilerimize şoförümüze hepsine müteşekkir olduğumu söylemek istiyorum kendilerine. Gerçekten bana hiç hayır demeden, her şeyi mükemmel şekliyle hem fiziksel yaptık hem gerçekten eğitim olarak kaliteydi. Oradan mezun olan öğrencilerimiz şu anda hiç çalışma yapmadan TOEFL sınavlarını kazanarak, şimdi Türkiye’nin üniversitelerinde ve sektörlerinin önemli kısımlarında akademisyen, genel müdür olanlar var. Efendim bir de öğrencilerim hakikaten çok fazla, onlar yabancı dille yetiştiler. Gerçekten çok önemliydi. Çok kısa sürede öğrendiler yabancı dili.

İsviçre’deki o öğrenci müfettişi olan, geldi denetime. O zaman dedi ki ‘Sizi müfettiş olarak alalım’ dedi. Valimiz vermedi, o zaman ‘Hayır! Kıpırdayamazsın’ dedi. Her zaman ‘Kıpırdayamaz’ dediler. Ondan sonra da işte bir şeyi tamamladıktan sonra her şey bitti fiziksel her şey bitti. Dünya Bankası’ndan bütün her şey geldi. Dokuma atölyesi, örme atölyesi, baskı her şey, hem teknisyen odasına kadar, teknik eleman odasına kadar her şeyi tamamlayarak yemek salonuna kadar. Böylece ben teslim etmiş oldum.

Bakanlık için teklif gelmişti, Genel Müdür’den. Bakanlığa, Daire Başkanı olarak geçtim. Geçtiğim zaman, Adana Sabancı da her şeyleri halletmişim ama Bakanlıkta, bilgisayar bile yok. Gerçekten yoktu.

SBG: Hocam daire başkanı derken, “Kız Teknik Öğretim Daire Başkanlığı” değil mi?

NB: Evet, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Daire Başkanlığı’na. Ondan sonra orada gerçekten genel müdür dedi ki; ‘Toplantı yapacağım, nerede yapsam acaba?’ dedim ki ‘Bütün okullar sizin hocam, nerede isterseniz orada yaparsınız’. Toplantıyı bir okulda yapacak, kendisi 450 müdürü çağırarak Türkiye genelinde 450 okulumuz var. Öyle biliyorum Pratik Sanat’la beraber. Dedi ki ‘Hiçbir uygun okul göremiyorum’ dedi. ‘Peki, nasıl göremiyorlar?’. Ben şimdi, ‘Hocam isterseniz, ben gezeyim okullarımızın hangisi uygunsa’. Orada gittim ki hakikaten hiçbir salon düzgün değil. Neyse, bundan yola çıkarak biraz fiziksel düzeltmeye başladık. Okulların salonlarını, yatırıma rica ederek, paralar gönderilerek. Genel müdürlükte bana yatırım şubesi, bütçe şubesi, proje şubesi, idari şube öğrenci işleri ve hizmet içi şubesi bağlıydı. Efendim, hocaların iyi olması, herkesin yeniliğe açık olması gerekir düşüncesiyle, çok fazla hizmet içi eğitim faaliyeti gerçekleştirdik.

SBG: Eğitim mi?

NB: Evet, hizmet içi eğitimi. Ben Adana’dan itibaren, okul müdürlerine ‘eğitim yönetimi’ vermek üzere hizmet içinde hep görevliydim.

SBG: Evet, ondan bahsetmişsiniz.

NB: Yalova’da hizmet içi eğitim merkezi yapıldı. Hem, çok da kalabalık bir grubu ağırlayacak şekilde. Bakanlığa gittiğim yıllarda yaygın eğitim projesi vardı.

SBG: "Yaygın Eğitim Projesi" dediğiniz şey halkın da eğitilmesiyle mi ilgili? Yani halk eğitimler, köylerdeki eğitimler falan onları da kastediyorsunuz.

NB: Yöresel, yani şöyle yaptık. Olgunlaşma Enstitüsünde 'Üreten Kadın Projesi' yaptık. Örneğin, siz dantel biliyorsunuz diyelim, size malzemesini veriyoruz. Bildiği danteli daha iyileştirerek satışını sağlamak için 'Üreten Kadın Projesi', Adıyaman Besni'ye gittik Genel Müdürle birlikte. Besni'de yatılı okulda da bu projenin yayılmasını adına, kadınları eğitip, üretmelerini sağlamak için. Ayrıca Bakanlığa gittiğim yıllarda Yaygın eğitim projesiyle ilgili bir merkez kuruldu. Yurt dışından tasarım hocası getirildi. Türkiye genelinden okullardan bir resim, bir giyim hocalarından oluşan 16 kişilik bir gurup hocalar, tasarım eğitimi verdi. Ben de onların yöneticisiydim, eğitim yaptık. Tasarım eğitimi.

SBG: Tasarım eğitimi.

NB: Tasarım Eğitimi. 80'lerde "tasarım" kelimesi bile bilinmiyordu. İlk defa Türkiye'de tasarım kelimesi yaygın değildi.

SBG: Yok muydu?

NB: Yoktu gerçekten. Sonra diğer hizmet içi eğitimlerle, bütün ekiple şube müdürü, müdür yardımcısı ve bütün ekip çalışıyorduk Bu arada, yaşlı bakım hizmetleri için, yemek için seminer, kursları açtık. Hatta 30 hoca seçtik. Genel müdürlük olarak, Hilton vb. otellerle anlaşma yaparak hocaları dağıttık.

SBG: Peki bu öğretmenler hangi bölüm mezunuydu?

NB: Ev yönetimi.

SBG: Ev yönetimi mezunu ama turizm diye bir okul var ve orada öğretmenlik yapacak, değil mi?

NB: Turizm meslek liseleri var.

SBG: Evet ve onlara da hoca günün koşullarına göre yetiştirilmiş olmaları gerekli.

NB: İzmir'de bir başka semineri açarken Magi'nin müdürü ile tanıştım.

SBG: Magi neydi? Bulyon yapardı değil mi? Tavuk ürünleri markasıydı sanki...

NB: Bulyon yapardı. Magi ile Genel Müdürlük olarak Kız Meslek Liselerinin Ev Yönetimi bölümlerinin katılımıyla Türkiye genelinde bütün yörelerin özel yemeğini gün yüzüne çıkarmak üzere ünlü otellerde Magi yarışması yaptık.

SBG: Ne güzel.

NB: Önce okullar bölgelerinde yarıştılar, bölgeler arası devam etti ve finale gidildi.

SBG: Bunu bir kez mi yaptınız? Sonra rutin devam etmedi değil mi?

NB: Bütün Türkiye'yi kapsadığı ve her bölgede yapıldığı için bir defa yapıldı.

SBG: Ayrı, ayrı.

NB: O bölgenin ünlü otellerinde yapıldı. Bakanlıktan şube müdürleri bölge yarışmalarını yöneterek, o bölgelerden çıkan birincilerle, final yaptık. Yörelerin özel yemeklerini tanıtmak büyük kazançtı.

SBG: Anlıyorum... Evet, bayağı büyük bir organizasyon olmuş belli ki.

NB: Millî Eğitim Bakanlığına gelen teklif ile Türkiye tanıtımı için görevlendirildim. İki Olgunlaşma Enstitüsü'nün yöneticisi ve öğretmeni, kostüm koleksiyonları, mankenler ile Kuzey Amerika'ya gittik Newyork, Waşington, Boston şehirlerinde düzenlenen organizasyonda defileler gerçekleştirdik. Basında gazetelerde yer aldık.



Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Daire Başkanı

MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Daire Başkanı görevim süresi içinde, başta Başkanlığıma bağlı şubelerle olmak üzere, ilgili paydaşlarla çok kıymetli Projeleri hayata geçirdik. Bunların geliştirilip, uygulanması aşamalarında, destek vermeye, rehber olmaya çalıştım. Süreç boyunca da heyecanla, titizlikle ve özenle gayretimi devam ettirdim. Üzerinde çalıştığımız önceden de başlatılmış olanlar dahil olmak üzere projelere değinmeden önce hem mesai arkadaşlarımı hem de akademik olarak destek veren değerli hocalarımı sevgi saygıyla anmak isterim. Başlıca projeler:

Yaygın Mesleki Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi, (Dünya Bankası kapsamında),

Üreten Kadın Projesi, (11 Olgunlaşma Enstitüleri),

Türk Standart Kadın Beden Ölçü Dizilerini Tespit Projesi (Ege Üniversitesi ile),

Alman Teknik Yardım Projesi (Eğitmcilerin Eğitilmesi), Cezaevlerindeki Kadın ve Çocukların Mesleki Eğitim Projesi, (Adalet Bakanlığı ile)

Yöre Eğitim Projesi (Adıyaman Besni Kız Meslek Lisesi Pansiyonlu)

Geleneksel El Sanatları Turistik El Sanatları Projesi (İzmir Ticaret Odası sponsorluğunda 11 Olgunlaşma Enstitüsü ile)

METGE

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarını daha çağdaş ve sektördeki gelişmelere paralel bir yapıya kavuşturmak amacıyla; 1993 yılında METGE (Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme) Projesini başlattık.

Başlangıçta, 7 ildeki 7 pilot okulda uygulanan projede, bilgisayar destekli modüler öğretimin kullanılması hedeflenen Proje'nin Merkez Çalışma Grubu'nun başında görev alarak, iş yaşamında oluşan hızlı değişikliklere okulların daha çabuk ve gerçekçi olarak cevap vermelerine katkı sağlaması yönünde sorumlulukları yeniden belirlendi.

İzlenen aşamalarda; ihtiyaç belirleme, ihtiyaca uygun program geliştirme, Öğretim kaynakları geliştirme Modüler öğretim için ders yazılımları, Uygulama, Değerlendirme ve Geri Bildirim çatıyı oluşturuyordu.

Her bölümün alt başlıkları vardı. "İhtiyaç Belirleme" başlığı altında, öncelikle, nüfusta öğrenci sayısı belirleme, sektör gereksinimlerini belirleme, mezunları izleme, okulun fizikî ve donanım durumunu saptama, Genç ve yetişkinlerin Mesleki ilgi ve gereksinimlerini belirleme, yöresel el sanatlarını araştırma gibi tespitler yapıldı. Tüm bunları yaparken, meslek standartlarına dikkat edildi. Diploma ve sertifika programları yapıldı. Sektörün ihtiyacı olan kurslar açıldı. Öğretmenler kendi alanlarının dışında uygun işyerlerinde uygulama yaptılar. Projenin sağlıklı yürütülebilmesi için tanıtım çalışmalarına da önem verildi. METGE Projesi kapsamında yüzlerce Modül hazırlandı. Günümüzde devam eden MEGEP çalışmalarının temeli de o yıllara dayanmaktadır. Bir Program inceden inceye çok güzel hazırlanmış olabilir ancak, en önemlisi eğiten, öğretene öğretmenlerdir. Emegi geçen her birine teşekkür ediyorum.

Cumhuriyetimizin 75'inci yılı kutlamaları kapsamında ise, 1998 yılı boyunca ülkemizin tüm kurum ve kuruluşlarında olduğu gibi, Millî Eğitim Bakanlığı'nın da Merkez, Taşra ve Yurtdışı teşkilatlarında da pek çok etkinlikler gerçekleşti. O dönemde ilgili Devlet Bakanlığı'nın genelgesinde belirtilen amaç, hedef ve ilkeler çerçevesinde yapılacak olan etkinlikler öncesi Millî Eğitim Bakanlığı'nda "Merkez Üst Kurulu" ve "Merkez Yürütme Kurulu" oluşturuldu.

Üst Kurul'da müsteşar yardımcısı başkanlığında ve APK başkanı, TTK üyesi, üç genel müdür ve öğretmene hizmet daire başkanı bulunuyordu. Merkez Yürütme Kurulu'nda ise, daire başkanları ile genel müdürlüklerini temsilen şube müdürleri yer alıyordu. Müsteşarlık Makamınca Merkez Yürütme Kurulu Başkanlığı görevi şahsıma tevdi edildi.

Süreç boyunca, "Eğitim belgeselleri, şenlikler, koro ve konserler, sergi, defile, panel, sempozyum, konferans, yarışma, gezi, kampanya, cumhuriyet tarihi örnek çalışmaları, eğitim müzeleri" birçok çalışmalar gerçekleştirildi. Bu vesileyle, her iki kurulda görev alan değerli MEB bürokratları ile taşra ve yurt dışı teşkilatlarında ilgi genelge gereğince etkinliklerde yer alan tüm eğitim çalışanlarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Bir yıl sonra 1999 yılı Haziran ayında ise, Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu'nun 700'üncü yıldönümü nedeni ile Dışişleri Bakanlığı'ndan yetkili daire başkanı, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ben Olgunlaşma Enstitülerinin Osmanlı saray kıyafetlerinden oluşan koleksiyonları Güney Amerika'da tanıtım organizasyonunda yine görevlendirildim. İzmir ve Ankara Olgunlaşma Enstitüsü'nden birer öğretmen, mankenler ile Helsinki üzerinden Meksika'dayız. Türkiye'yi temsil etmekte olduğumuzu çok büyük sorumluluk altında olduğumun bilincindeydim. Olgunlaşma Enstitülerinin o güne kadar en güzel Osmanlı saray kostümleri, ayrıca başlıklar, takılar 72 valizin sorumluluğu ile en güzel temsil etme çabası içindeydim.

Defile koreografisi ve kostümlerin giyinirken bilinmesi, takıları başı hepsi ile baş başa kaldım. Meksika'dayız. Akşama defile var. Son kontrollerle ilk defilemizi sunduk. Akşam ikinci defilemizi sunduk. Biter bitmez derhal valizlere yerleştirme yaparak (Kostümlerin kırışmaması için büyük efor sarf ediyorduk.) Karakas Belediye Tiyatro Opera salonunda (1300 kişilik dediler) defilemizi gerçekleştirdik. Derhal toparlanarak Santiyago'ya uçtuk, defilemizi gerçekleştirdik.

Sonra, Arjantin'e uçtuk. Buenos Aires'te 1200 kişilik Cervantes salonlarında defilemizi yaptık. Ertesi gün Brezilya'da Brasil Milli tiyatro sahnesindeydik. Defile sonrası sahnede kırmızı ve beyaz güllerden yapılmış Türk Bayrağını alınca heyecanım had safhadaydı. Resepsiyonda Türk yemeklerinin hepsi vardı. Her ülkede yaptığımız defile yankıları basın değer vererek yer vermeleri, telgraflarla kutlamaları ve Dışişleri Bakanlığımıza iletilmesi ile tanıtım amacımıza ulaşmış oldu. Türkiye'ye inince İstanbul'da da bir defile istediler, Hemen onu da yaparak sonlandırdık.

SBG: Kaç yıl görev yaptınız hocam Bakanlık'ta?

NB: Merkez Teşkilatında, 11 yıl görev yaptım.

NB: Evet, 1994 yılında Pera Palas'ta, uluslararası yemek kongresi, İstanbul, Bursa'da, İzmir'de Tekstil kongreleri sempozyumlar. Avrupa Birliği Üst Düzey Politika Karar Organları girişim projesi, Şura üyeliği, Türk standartları Enstitüsü Belgelendirme Danışmanlığı ve Tekstil Mühendisleri Derneği şeref üyeliği de yaşamışlıklarımın arasında yer almaktadır. Bakanlıkta, Şube Müdürleri ve ekiplerin hepsi ile çok mükemmel çalıştığımızı düşünüyorum Sonra Bakanlık'tan emekli oldum. Çünkü babamı kaybetmiştik. Annemin yanına İstanbul'a geldim.

SBG: Allah rahmet eylesin.

NB: Her yönüyle bizi çok iyi yetiştirdiklerinden dolayı onlara gerçekten çok müteşekkirim. Hakikaten sağlam ve bağlı bir aileydik. Tasarımcı boyutuyla da güç verdiler. Türkan kardeşim ikinci üniversitesini oğlu ile aynı anda Marmara Üniversitesinde resim okuyarak tamamladı. Ressam.

SBG: Çizgisi de çok iyi bir ressam bildiğim, evet.

NB: Bülent kardeşim Yüksek mimardı. Üniversitemizde görev yaptı. Bülent'ciğimiz çok başkaydı, yufka yürekliydi,

SBG: Öyleydi gerçekten, Allah rahmet eylesin. Bülent Hocamızı da anmış olalım.

NB: Evet gerçekten çok iyi bir ailesi vardı, işte böyle aniden kaybettik.

SBG: Kaybettik. Evet.

SBG: Hocam isterseniz daha sonra devam edebiliriz...

NB: Bir sanatçı ve eğitime adanmış çekirdek aileyiz, hepimiz. Türkan kardeşimin eşi de Bülent.

SBG: Bülent Hocamız...

NB: Bülent Arabacıoğlu da şu anda üniversitede hoca, ama kendisi aynı zamanda karikatürist. Gazete ve dergilerin dışında bir fabrikada ambalaj müdürü ve reklam ajansında kreatif direktörlük yaptı. Tipitip ve En kahraman Rıdvan çizgi romanın yaratıcısı. Bülent'ciğimin eşi Türkçe öğretmeni, kızı İngilizce öğretmeni. Kızının eşi de Makine mühendisi. Kızları da Beren. Türkan'ciğimin oğlu Mimar Sinan Üniversitesinde İç mimarlık kürsüsünde, çok genç yaşta başardığı profesör unvanı ile görevine devam etmekte.

SBG: İç mimar, öğretim üyesi kendisi değil mi?

NB: Evet, aynı zamanda Rektör yardımcısı.

SBG: Oldu mu? Ne güzel.

NB: Evet. Onun eşi de doçent olarak Yıldız Üniversitesinde Dekan Yardımcısı. O da mimar. Onların da oğlu Özgür. Özet olarak eğitime yüreğini vermiş bir aileyiz.

SBG: Ne mutlu ne kadar güzel. Üniversitemize ne zaman başladınız hocam? Yani burada da uzun zaman oldu. Kaç yıl oldu hocam sizin 14, 15. yılınız mı burada?

NB: 2005'te başladım.

SBG: 2005 değil mi? 16 yıl olmuş oluyor tabi.

NB: Evet.

SBG: E burası da az değil,

NB: Evet, 'Bahçelievler'de okul müdürleri ile yemek yedik. Öğretmen Evi'nde oradan dönüyorum. Bakanlık'taki Şube müdürü olan ve birlikte çok önemli çalışmalar yürüttüğümüz Neşe Hanım, kızı

Ayça ile ilgili telefonla arayarak 'Kızım için üniversiteye tercih yapacağız. Anadolu Bil diye bir okul kurulmuş, okul hakkında bilgi edinebilir misiniz?' diye sormuşlardı. Dönerken Yayla'da Anadolu Bil'i gördüm. Bu okul olmalı, diyerek içeri girdim. Etrafta koşuşturanlar, katlanmış halılar bilgisayarlar taşıyor. Bir beyefendiye; 'Bu okul yeni açılıyor galiba, öyle mi?' dedim. 'Evet' dedi. 'Nasıl bir üniversite diye sordular, bilgi vermek durumundayım.' dedim. En üst kattan aşağıya doğru gezerek hepsini görebilirsiniz ne varsa' dedi. Sonra görüşelim, dediler. En üst kata çıktım. Sandalyeler, masalar, bilgisayarlar konuluyor. Bilgisayar laboratuvarları yapılıyor... Sonra, yukarıdan aşağıya indim. Evet, yeni kurulu 'Hayırlı olsun.' dedim. 'Buyurun bir çay içelim' dediler. 'Siz ne yapıyorsunuz' diye sorulunca, 'Bakanlıktan emekli olduğumu' söyledim. Kartvizitini verdiler. Ben de verdim. 'Bizimle çalışmak istemez misiniz?' sorusuna, yeni emekli olduğumu belirterek ayrıldım. Daha sonra Moda Programı açılıyormuş ek kontenjandan. 'Programı yapar mısınız?' diye sordular. Programı yaptım götürdüm. Götürdüğüm zaman İTKİB Avcılar'ın Meslek Lisesi Müdürü emekli olmuş okulda çalışıyor. Benim Bakanlıkta olduğum sıralarda, Avcılar binamızı İTKİB'le iş birliği yaparak okul binasını biz verdik onlar eğitim vererek hocaları çok güzel yetiştirdiler. Zeytinburnu'ndaki TRİSAD da aynı şekilde iş birliği ile kurulmuştu.

SBG: TRİSAD benim ilk öğretmenlik staj okulum. Staj yaptığım okul.

NB: Evet, hatta Nişantaşı'nda Rüştü Uzel Anadolu Kız Meslek lisesi önündeki Moda Akademisi olan bina Konservatuarken yanmış köhne duruyordu. O bina da restore edilerek İTKİB'e verildi.

SBG: İMA'nın binası Rüştü Uzel'e mi bağlıydı eskiden?

NB: Rüştü Uzel'in önündeki konservatuardı. O zaman yanmıştı, ben yanık halini biliyorum.

SBG: Şu anki İMA binası mı?

NB: Terkedilmiş bir binaydı şu andaki Moda Akademisinin olduğu bina.

SBG: İMA'nın bulunduğu... Değil mi? Evet İMA'nın olduğu bina.

SBG: Anladım.

NB: Sonra Moda Tekstil Tasarımı Bölümünü kurmak için çağrılarak başladım. Hemen iki program istedim. Bilgisayarlı Kalıpla, Bilgisayarda Tasarım Programı istedim.

SBG: Ned Graphics

NB: Kütüphanede bir ay oturdum çünkü yer yoktu başka.

SBG: Yer mi yoktu?

NB: Evet. Hatta VIP salonunu atölye yapıyorduk ilk zaman. Toplantı olacak diye haber gelince toplanıyorduk. Ek kontenjandan 28 öğrenci alındı. İlk dönem ceket değiştirerek bütün derslere girdim. İkinci dönem Bakanlıkta Yaygın Eğitim Projesi kapsamında verdiğimiz projede tasarımcı olarak dikkatimi çeken Ayten Hoca geldi aklıma.

SBG: Siz Ayten Hoca'yı oradan tanıyorsunuz o zaman.

NB: Evet Bakanlıkta seçtiğimiz tasarım eğitimi alan resim hocası

SBG: O zaman tasarım eğitimi alanlardan biriymiş.

NB: Emekli olmuş...

SBG: Beykent'te çalışıyordu herhalde.

NB: Beykent'te çalışıyormuş, ayrılmış.

SBG: Çok güzel denk gelmiş o zaman.

NB: Evet, Ayten hocam Moda Tasarım için yüksek performansla çalıştı her zaman ve devam ediyoruz. Sizi de hatırlıyorum, Biret Hoca'yla fuardaydık.

SBG: Evet.

NB: Beraberdiniz orada sizi tanıdığımda hemen teklif getirdim size.

SBG: Doğru hocam. Gerçekten doğru hatırlıyorsunuz.

NB: Çok güzel zamanlarımız geçti sizinle.

SBG: Çok teşekkürler hocam. Benim için de öyleydi gerçekten.



İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Doç. Dr. Mustafa Aydın, Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Moda Tasarım bölümünün ilk öğrencileri ile AVRASYA ZİRVE toplantısı

NB: Burada görev yaptığım süreçte bütün arkadaşlarım yürekten çalışıyorlar. Moda Tasarım başka türlü olamazdı. Her gün başka bir aşkla gelip nasıl yapacağımızı paylaşarak devam ettik ve bu arada projeler yaptık biliyorsunuz sizinle.

SBG: Evet, evet.

NB: Evet o projelerde Keçe Merkezi kurulması konusu vardı. Gülgün hocamın sahiplenerek çok çalışması, Türkiye'nin tek keçe merkezi gerçekleşmiş oldu. Aynı zamanda çok güzel bir proje daha yaptık sizin kurgulamanız ile. Bir bilgisayar stüdyosu ve drapaj stüdyosu kazandırdık üniversitemize...

SBG: Evet, gerçekten...



İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Sayın Doç. Dr. Mustafa Aydın ile Çırağan Sarayı'nda

SBG: Aynı zamanda dokuma makinelerini ve örme makinesini de kazandırdık bir katkı olarak, yeni bir atölye olmasa bile.

NB: Evet dokuma makinelerini de kazandırdık. Evet, bunlar önemli projelerdi, bu projelerde katkınız çok fazla gerçekten.

SBG: Sizin motivasyonunuz da o noktada çok önemli. Bölüm üzerinde de bizlerin üzerinde de gerçekten öyle. Çok teşekkürler.

NB: Çok teşekkür ederim gerçekten. Beraber çalışmakta olduğum Arzu hocam, Burcu hocam, Meryem hocam, sonradan katılan Emine hocam ve yarı zamanlı hocalarıma teşekkür ediyorum.

Hocalarımın bütün fikirleri, öğrencilerin gençliği... Onlardan da çok şey öğreniyoruz. Öğrenciler bizlere çok şey öğretiyorlar.

SBG: Tabii, tabii ki.

NB: Öğrencilere verdiğimiz kadar, kendimize aldığımız da var.

Sizlerin, değer vererek bu röportajı gerçekleştirmeniz beni fazlasıyla duygulandırdı. Eğitim yolculuğunda, takdir edilmek güzel. İlk takdiri öğretmenliğimin ilk yılında müsteşar yardımcısından almıştım. Bakanlık'tan emekli olana kadar 41 adet takdir ve teşekkür verildi. Bu röportaj ise tümünün üzerine eklendi.

SBG: Ne güzel hocam ne mutlu. Başarılarla dolu bir meslek hayatı bunu söylemek benim haddime değil. Ne mutlu size ve bize de tabii... Ben de çalışma fırsatı bulduğum için gerçekten çok şey öğrendiğimi düşünüyorum. Bir de aynı anlayışla aynı frekansta çalışma meselesi sanırım. Yani birlikte iyi de çalıştığımızı düşünüyorum.

NB: Evet, Bu çok önemli. Gerçekten sizlerin bu fikirlerinizle yüceliyoruz. Her zaman gençlerin fikirleri çok önemli geliyor bana. Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Reşat Başar hocama, beraber çalıştığımız ve bu görevi üstlendiğiniz için size, tüm ekibe çok teşekkür ediyorum.

SBG: Sağ olun hocam, biz teşekkür ediyoruz gerçekten. Bu söyleşinin arkadan gelecek kuşaklara da çok şey aktaracağını düşünüyorum. Evet. Genel olarak hatıralarınızdan bahsettik ama bence

anlattıklarınız bir taraftan da Türkiye’de tekstil ve tasarım eğitimine önemli bir projeksiyon tutuyor. Yaşanmış olması ise daha samimi bir yazı ortaya çıkartacak diye düşünüyorum, O yüzden ben teşekkür ederim. Vaktinizi de ayırdınız. Çok teşekkürler.

NB: Ben de bu vesileyle her zaman güven içinde çalıştığımız yanımızda, arkamızda olduğunu bildiğimiz, eğitime gönül vermiş İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanımız Doç. Dr. Mustafa Aydın’a, Başkan Vekili Doç. Dr. Fatih Aydın’a, Üniversite Rektörü Prof. Dr. Yedigâr İzmirli’ye, Anadolu Bil Meslek yüksek Okulu Müdürü Prof. Dr. Mustafa Çıkrıkçı’ya ve tüm üniversitemiz kadrosuna teşekkür ediyorum. Ayrıca, tüm eğitim camiası içinde bulunan herkese başarılar diliyor ve sizlere de tekrar teşekkür ediyorum.